

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
DEVELOPMENT OF INTEGRATED CURRICULUM TO REINFORCE
THAI CITIZENSHIP FOR STUDENTS IN PRATHOM SUKSA 6,
SCHOOL UNDER BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION

วัชรินทร์ กองสุข

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563
จากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร มีสิทธิ์ในการนำผลงานวิจัย
ไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย : การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อ-ชื่อสกุลผู้ทำวิจัย : นายวัชรินทร์ กองสุข

ปีการศึกษา : 2563

วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยมี 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างหลักสูตรบูรณาการ 2) ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรบูรณาการ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ 2) แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนท้ายหน่วยการเรียนรู้ 3) แบบประเมินการทำงานกลุ่ม 4) แบบประเมินการนำเสนอ 5) แบบประเมินการบันทึกการสืบค้นข้อมูล 6) แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย 7) แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยมีลักษณะการบูรณาการแบบบูรณาการหลายสมรรถนะ โดยใช้ความเป็นพลเมืองไทย มาเป็นแกนในการบูรณาการเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 8 สมรรถนะหลัก ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล ซึ่งโครงร่างของหลักสูตรบูรณาการ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อ / แหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางในการวัดและประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า โครงร่างของหลักสูตร

บูรณาการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) และมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ ($\bar{X} = 0.97$)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มนักร้อง พบว่า ความก้าวหน้าระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 177.97 คิดเป็นร้อยละ 81.26 มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.29 คิดเป็นร้อยละ 80.97 หรือเท่ากับ $81.26/80.97$ และผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนความเป็นพลเมืองไทยหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

Abstract

Thesis Title: Development of Integrated Curriculum to Reinforce Thai Citizenship
For Students in Prathom Suksa 6, Schools under Bangkok Metropolitan
Administration

Researcher Name: Mr.Wacharin Korngsook

Academic Year: 2020

The objectives were 1) to create the integrated curriculum to reinforce Thai citizenship for students in Prathom Suksa 6, Schools under Bangkok Metropolitan Administration 2) to try out the integrated curriculum to reinforce Thai citizenship for students in Prathom Suksa 6, Schools under Bangkok Metropolitan Administration 3) to Study satisfaction the integrated curriculum to reinforce Thai citizenship for students in Prathom Suksa 6, Schools under Bangkok Metropolitan Administration. The three steps of research were 1) to create integrated curriculum 2) to try out an integrated curriculum, and 3) to Study satisfaction the integrated curriculum. The instruments were 1) an evaluation form for integrated learning unit 2) an item checklist student behavior at the end of unit 3) assessment form Group work 4) assessment form presentations 5) assessment form Information search 6) a test on the Thai citizenship and 7) the satisfaction questionnaire of learning management for integrated curriculum

The results of the research showed that

1. The integrated curriculum can reinforce Thai citizenship with integrated Multidisciplinary Competency Thai citizenship as a core to integrate with the indicators in the learning department, 8 Competency, namely Thai Language for Communication, Mathematics in Everyday Life, Scientific Inquiry and Scientific Mind Life Skills, and Personal Growth Higher Order, Thinking Skills and Innovation Media, and Information and Digital Literacy : MIDL Collaboration Teamwork and Leadership and Active Citizens with Global Mindedness. The use of project-based learning management (Project-based Learning: PBL) in the integrated curriculum consists of 1) the principles of the integrated curriculum 2) the objectives of the integrated curriculum 3) the content structure 4) the study time 5) the learning management guidelines 6) the

media Learning Resources 7) the guidelines for measurement and evaluation and 8) learning management plans. The results of the quality evaluation of the integrated curriculum found that the integrated curriculum was Suitability is at a high level. ($\bar{X} = 4.72$) and Consistent with every element ($\bar{X} = 0.97$)

2. The results of the quality evaluation of the integrated curriculum found that the integrated curriculum was more efficient at 81.26 / 80.97 and the effectiveness of the integrated curriculum was After class higher than Before class with statistical significance at the level of 0.01

3. Student satisfaction Towards learned management for Integrated Curriculum to Reinforce Thai Citizenship For Students in Prathom Suksa 6, Schools under Bangkok Metropolitan Administration Overall is at a high level.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2563 ที่ได้มอบทุนอุดหนุนวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำ ตลอดจนทำให้ หลักสูตรบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัด กระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขต บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โรงเรียนบ้านนายเหรียญ สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการนำหลักสูตรบูรณาการไปศึกษานำร่องและทดลองใช้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวทุกคน คุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ผู้ซึ่งคอยให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้วิจัย และเป็นแรงใจสำคัญทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

คุณค่าจากวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แต่บิดา มารดา บุรพจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกๆท่าน

วัชรินทร์ กองสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)	12
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ	14
ความหมายของหลักสูตร	14
องค์ประกอบของหลักสูตร	15
ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ	16
ประโยชน์ของหลักสูตรบูรณาการ	17
ลักษณะของการบูรณาการหลักสูตร	18
รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร	19
การบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbed	21
ความหมายของสมรรถนะ	22
ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ	22
องค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะ	22
แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต	23
จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ	24
กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ	25
แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ	36
การวัดและการประเมินผลหลักสูตรฐานสมรรถนะ	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร	39
การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL)	41
ความเป็นพลเมืองไทย	43
ความหมายของความเป็นพลเมืองไทย	43
กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	44
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	45
คุณลักษณะของความเป็นพลเมือง	45
ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs 4.7)	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	58
ขั้นตอนที่ 1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	58
ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็น พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร	65
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	68
4 ผลการวิจัย	70
ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	70
ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็น พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	93
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผล	96
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์	107
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	112
ประวัติผู้วิจัย	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	66
2 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สสำรวจปัญหาชุมชน ท้องถิ่น	71
3 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาชุมชน ท้องถิ่น	73
4 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหา ชุมชนท้องถิ่น	76
5 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการแก้ปัญหา ชุมชนท้องถิ่น	79
6 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานกับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การสะท้อนผลการ แก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	81
7 ระดับความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็น พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร	87
8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็น พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครในด้านต่างๆ	89
9 คะแนนผลการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และหลังเรียน จากการนำร่อง หลักสูตรบูรณาการ	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
10	เปรียบเทียบคะแนนจากการวัดความเป็นพลเมืองไทยระหว่างก่อนใช้หลักสูตร บูรณาการกับหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ.....	92
11	แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	93

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 มีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งปลูกจิตสำนึกในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย เสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553 : 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก จึงได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้เหมือนกันทั่วประเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลาง ละเลยความเป็นชุมชนที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อรักษา ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชุมชนไว้ จึงทำให้ชุมชนอ่อนแอ และไม่สามารถพึ่งตนเองได้ (ทิพย์พพร ดันดิสุนทร, 2558 : 20) การจัดการเรียนการสอนเน้นวิชาความรู้มากกว่าทักษะทางสังคม สอนให้อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดของครูผู้สอน ขาดการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนจบหลักสูตร

การศึกษาจึงไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2557 : 1)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs 4.7) เพื่อนำเสนอแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาการศึกษาไทยตามแนวทางที่สอดคล้องกับวาระสำคัญในระดับโลก ซึ่งแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองโลกของประเทศไทย มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ประกอบด้วย สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบ สันติภาพและความขัดแย้ง ความเสมอภาค การพัฒนาอย่างยั่งยืน สิทธิมนุษยชน 2) การรู้เท่าทัน (Literacy) ประกอบด้วย กฎหมาย การเมือง สิ่งแวดล้อม และนิเวศ เศรษฐกิจและการเงิน และความเป็นพลเมือง 3) ทักษะ (Skill) ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร และเทคโนโลยี ความสามารถด้านภาษา การแสดงความคิดเห็น การนำเสนอจุดยืน การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4. เจตคติและค่านิยม (Attitudes and Values) ประกอบด้วย มีความรู้สึกในการเป็นพลเมือง ยึดมั่นต่อความยุติธรรม และความเท่าเทียมกันทางสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืน ความตื่นตัวและมีความอยากรู้ ในการค้นคว้าหาข้อมูล คุณค่าและเคารพในความแตกต่าง มีจิตสาธารณะ รู้อัตลักษณ์และการเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อว่าตัวเองสามารถเปลี่ยนแปลงโลกได้ มีทัศนคติทางบวกต่อโลก และปฏิบัติดีต่อบุคคลต่างวัฒนธรรม โดยใช้การจัดหลักสูตรที่มีการขยายประสบการณ์จากเรื่องที่ใกล้ตัวไปยังเรื่องที่ไกลตัวให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะและระดับชั้นของผู้เรียนและจัดหลักสูตรแบบบูรณาการที่ใช้เนื้อหาสาระจากรายวิชาที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561 : 53)

หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นการหลอมรวมเนื้อหาหรือประสบการณ์ ที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน โดยเน้นความรู้ในลักษณะแบบองค์รวม เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ กระตุ้นผู้เรียนให้มีความรู้ลึก รู้กว้าง และมีทักษะกว้างไกลสามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผสานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหา มีวินัยในตนเอง การเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รู้จักเคารพ สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความคิดเห็น และการมีจิตสาธารณะ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้

แบบบูรณาการมีคุณภาพมากขึ้น ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
 ควรบูรณาการการเรียนการสอนควบคู่กับการบูรณาการหลักสูตร (ยุวธิดา คำปวน. 2561 : 31)

หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นหลักสูตรที่ยึดตามความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก มีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ ซึ่งจะประกันว่า เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาในระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะความสามารถในด้านต่างๆตามที่หลักสูตรต้องการ ซึ่งหลักสูตรนี้ไม่ได้มุ่งเน้นความรู้หรือเนื้อหา แต่จะมุ่งพัฒนา ทักษะ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยมที่ดีงาม ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมและการกระทำของผู้เรียน มีเจตคติแรงจูงใจและมีคุณลักษณะที่ส่งเสริมพฤติกรรมและการกระทำที่บรรลุผล การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ โดยมีชุดของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นนำไปสู่การเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน การวัดและการประเมินผลมุ่งวัดสมรรถนะแบบองค์รวมเป็นการวัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆตามเกณฑ์การปฏิบัติ เป็นการวัดตามสภาพจริง จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2562 : 12)

การจัดการเรียนรู้แบบการใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้กำหนดขอบเขตหรือหัวข้อของโครงงานอย่างกว้างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดตามหลักสูตรของกลุ่มสาระวิชา จากนั้นจัดสถานการณ์นำไปสู่การทำโครงงานซึ่งได้มาจาก ข่าว บทความ หรือเหตุการณ์ปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถามนำไปสู่การกำหนดปัญหา แสวงหาความรู้ ออกแบบ วางแผน ลงมือปฏิบัติ และสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งการเผยแพร่นำเสนอผลที่ได้จากการทำโครงงานเพื่อให้ผู้อื่นรับทราบ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการให้คำปรึกษา กำกับ ติดตาม ชี้แนะ เพื่อให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำในตำรา รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และอธิบายแนวคิดของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ ทำความเข้าใจกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการทำโครงงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจและแสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเพื่อทบทวนและพัฒนาคุณภาพของผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และสามารถนำเสนอผลงานให้แก่ผู้ชมสาธารณะทั้งในรูปแบบตัวบุคคลหรือสื่อประชาสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ

(เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว, 2557 : 14) เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ในขั้นการประเมินผลใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนได้สะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการในแต่ละขั้นตอน ผ่านการประเมินด้วยตนเอง

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขต อยู่ภายใต้นโยบายและการกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา ในการบริหารจัดการระดับโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้ริเริ่มดำเนินการให้โรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเองมีความคล่องตัวในการบริหารและจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 437 โรงเรียน เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนนักเรียน ทั้งสิ้น 281,029 คน มีจำนวนห้องเรียน ทั้งสิ้น 9,364 ห้องเรียน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2562 : 7) โดยสำนักงานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีองค์ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต ในสังคมโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นพลเมืองที่ดี จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ มีระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา เน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, มปป. ออนไลน์)

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองไทย ต้องเริ่มจากการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตให้มี “ความเป็นพลเมืองไทย” ที่มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน สังคม และโลก ได้ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา จึงต้องร่วมกันแก้ปัญหา และสามารถชักจูง โน้มน้าว ให้ผู้อื่นมาร่วมแก้ไขปัญหา ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในชุมชน สังคม และโลก โดยจัดหลักสูตรการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ให้ครอบคลุมทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน (Project Based Learning) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในเรื่องที่ตนเองสนใจ นำไปสู่การกำหนดปัญหาค้นคว้าข้อมูล ออกแบบวางแผน ปฏิบัติการ และสะท้อนผลอย่างเป็นขั้นตอน รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง มีวินัยในตนเอง และให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่วิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสช.น.การศึกษา กรุงเทพมหานคร

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย มีความเป็นพลเมืองไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. หลักสูตรที่ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการผสมผสานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. หลักสูตรเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจ แสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทบทวนและพัฒนาคุณภาพของผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา
3. นักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รู้จักการแก้ปัญหาสาธารณะ โดยตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เกิดการวางแผนแก้ปัญหาพร้อมกัน และสามารถชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลอื่นร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1) หาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

2) หาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการ

กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 102 คน มีดังนี้

2.1.) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านนายเหรียญ สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

2.2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

2.3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1) แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือรายข้อและรายฉบับ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

3.2) แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 จำนวน 30 คน ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือรายข้อ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 30 คน ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือรายฉบับ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

4) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรบูรณาการ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน มีรายละเอียด ดังนี้

4.1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

4.2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

4.3) ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน

4.4) ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน

5) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ จำนวน 3 คน มีรายละเอียด ดังนี้

5.1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน

5.2) ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตเนื้อหาและการบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) การสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 3) วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 4) ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น และ 5) การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย เป็นหลักสูตรหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) โดยใช้ “ความเป็นพลเมืองไทย” เป็นแกนในการเชื่อมโยง

หรือบูรณาการเข้ากับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล และวิเคราะห์ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Based Learning)

3. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความเป็นพลเมืองไทย** หมายถึง การที่ผู้เรียนภายใต้การมีส่วนร่วม โดยมีคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้รับความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย ร่วมแสดงความคิดเห็น เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎ ระเบียบ ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันและไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1) การสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น คือ ร่วมมือรวมพลังในการวางแผน แสดงความคิดเห็น ทบทวนขั้นตอนก่อนการลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนวาดภาพประกอบการจดบันทึก และร่วมกันอธิบายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม

2) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น คือ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย บันทึกผลการสืบค้นข้อมูล ร่วมมือรวมพลังแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชนท้องถิ่น

3) วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น คือ ร่วมมือรวมพลังแสดงความคิดเห็น พิจารณาเลือกวิธีการแก้ปัญหา เขียนแผนการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แผนการดำเนินการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

4) ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น คือ ร่วมมือรวมพลังประชุมวางแผน บันทึกการประชุม ทบทวนขั้นตอนการดำเนินงาน ลงพื้นที่ บันทึกข้อมูลการลงพื้นที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การลงพื้นที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

5) การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น คือ การร่วมมือร่วมพลังในการสรุปผล บันทึกผล เขียนรายงาน จัดนิทรรศการ นำเสนอ ตอบข้อซักถามและข้อเสนอแนะ ผลการดำเนินงานการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

2. หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง รูปแบบ ลักษณะ สอดแทรกโดยใช้หัวข้อ (Theme) ความเป็นพลเมืองไทยมาเป็นแกน จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) เวลาเรียน 5) แนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางในการวัดและประเมินผล และ 8) หน่วยการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่สอดแทรกในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รหัสวิชา ส16101 โดยใช้ความเป็นพลเมืองไทย เป็นแกนในการเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning) ซึ่งหลักสูตรบูรณาการมุ่งให้เกิดประสิทธิผลกับตัวผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ประกอบไปด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 23 ชั่วโมง ได้แก่ 1) สำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 3) วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 4) ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น และ 5) การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้ากับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ซึ่งเป็นคะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรบูรณาการ และคะแนนหลังจากสิ้นสุดการใช้หลักสูตรบูรณาการ ซึ่งนำไปหาค่า E_1 และ E_2 ใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดยที่

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละ 80 ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยวัดจากแบบตรวจสอบรายการ พฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินการนำเสนอผลงาน และแบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละ 80 ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยวัดจากแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

5. ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองไทยของผู้เรียนระหว่างก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการและหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ โดยหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ ต้องมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)
2. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.3 ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ
 - 2.4 ประโยชน์ของหลักสูตรบูรณาการ
 - 2.5 ลักษณะของการบูรณาการหลักสูตร
 - 2.6 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร
 - 2.7 การบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbed
 - 2.8 ความหมายของสมรรถนะ
 - 2.9 ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.10 องค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.11 แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต
 - 2.12 จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.13 กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.14 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.15 การวัดและการประเมินผลหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - 2.16 การทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning : PBL)
4. ความเป็นพลเมืองไทย
 - 4.1 ความหมายของความเป็นพลเมืองไทย
 - 4.2 กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 4.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 - 4.4 คุณลักษณะของความเป็นพลเมือง

4.5 ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs 4.7)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 5) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) โดยมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ ดังนี้

ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

สรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด แก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และมีจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) เพื่อนำมาใช้ในการสร้างหลักสูตรบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่ในกลุ่มสาระต่างๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน

2. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ

2.1 ความหมายของหลักสูตร

นักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ชวลิต ชุกก่าแพง (2555 : 13) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์การสอน ทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน ขั้นตอนที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

อรนุช ลิมตศิริ (2554 : 23) กล่าวว่า คำว่าหลักสูตรเป็นที่รู้จักกว้างขวางในวงการศึกษา ทั้งบุคคลในวงการศึกษาและนอกวงการศึกษา ได้มีผู้ให้นิยามของหลักสูตรไว้หลากหลาย โดย สรุปความหมายของหลักสูตรดังนี้ 1) หลักสูตรคือรายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน 2) หลักสูตรคือจุดหมายที่ผู้เรียนจึงบรรลุตามหลักสูตรคือแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน 4) หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงที่ผู้เรียนได้จัดโดยโรงเรียน 5) หลักสูตรคือกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556 : 3) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

อุตตรา รุ่งเรือง (2556 : 41) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่หน่วยงานสถานศึกษา จัดให้ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของผู้เรียน ประกอบด้วยเอกสารหลักสูตร กระบวนการและวิธีการสอนของครู กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้เด็ก เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และบรรลุเป้าหมาย ของการศึกษา

สรุป หลักสูตร หมายถึง มวลกิจกรรม ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆทั้งในและนอกหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย หลักการ จุดหมาย โครงความกิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ รู้จักตนเอง มีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุขตามที่หลักสูตรได้คาดหวังไว้

2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยในการจัดการศึกษา ถ่ายทอดแนวคิด ทฤษฎีสู่การลงมือปฏิบัติจริง เป็นแบบแผนลำดับขั้นตอน เพื่อพัฒนาบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ โดยหลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้

มนตรี วงษ์สะพาน (2554 : 8 อ้างถึงใน Tyler. 1949 : 26) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล (Education purpose)
2. ประสบการณ์ (Education Experiences) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organization of Education Experiences) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผล (Determination of what to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ชวลิต ชุกก่าแพง (2555 : 16 อ้างถึงใน Taba. 1962 : 10) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกันอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

นิรมล ศตวุฒิ (2560 : 10) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีดังนี้

1. หลักการ คือ เป้าหมายปลายทางของหลักสูตร โดยกำหนดไว้ในเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมาย คือ ความคาดหวังที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลักจากที่ผู้เรียนได้เรียนจบหลักสูตรนั้นไปแล้ว
3. จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา คือ การระบุถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. โครงสร้างของหลักสูตร คือ การจัดเนื้อหาสาระหรือประสบการณ์ของหลักสูตร สัดส่วนของเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน
5. เนื้อหา คือ ขอบเขตของความรู้ ประสบการณ์จากการเรียนรู้
6. การจัดการเรียนการสอน คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
7. แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ วิธีการในการวัดและประเมินผลในการตรวจสอบว่าผู้เรียนว่าได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร
8. แนวทางการใช้หลักสูตร คือ คำแนะนำในการใช้หลักสูตร เพื่อให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 14) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 ประการ ได้แก่

- 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา 3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินผลหลักสูตร

สรุป องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางในการวัดและประเมินผล 8) คำอธิบาย รายวิชา และ 9) แผนการจัดการเรียนรู้

2.3 ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบูรณาการ ไว้ดังนี้

ชวลิต ชุกก่าแพง (2555 : 20) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขาวิชา แล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์ เป็นการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์สัมพันธ์และต่อเนื่องอันมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

อุตตรา รุ่งเรือง (2556 : 57) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง รูปแบบการจัดหลักสูตรที่หลอมรวมเนื้อหาประสบการณ์ต่าง ๆ จากหลายสาขาวิชามาจัดเป็นหมวดหมู่ของประสบการณ์ โดยบูรณาการเนื้อหา เข้าด้วยกัน โดยอาศัยประเด็นหรือปัญหาบางอย่างเป็นแกน แล้วหลอมทุกสาระวิชาที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ต่อเนื่องและมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งรูปแบบการบูรณาการได้แก่ 1) การบูรณาการภายในหมวดวิชา 2) การบูรณาการภายในหัวข้อหรือโครงการ และ 3) การบูรณาการโดยการผสมผสานปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและสังคม

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 148) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรที่รวม ประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจาก หลายสาขาวิชา แล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์ เป็นการบูรณาการเนื้อหา เข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์สัมพันธ์และต่อเนื่องอันมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554 : 279) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรที่นำเอา เนื้อหาของวิชาต่างๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละรายวิชาหมดไป เกิดเป็น เอกลักษณ์ใหม่ของหลักสูตร

สรุป หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง การหลอมรวมเนื้อหาหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันจัดหมวดหมู่ไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ ถ่ายทอดความรู้ หรือประสบการณ์กันได้ และช่วยให้ง่ายต่อการเรียนการสอน

2.4 ประโยชน์ของหลักสูตรบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งประโยชน์ของหลักสูตรบูรณาการมีดังนี้

มนตรี วงษ์สะพาน (2554 : 16) กล่าวว่า ความจำเป็นที่ต้องบูรณาการหลักสูตร เนื่องจาก เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนต่างสอดคล้องสัมพันธ์กันไม่ได้แยกส่วนออกจาก กันเป็นเรื่องๆ แบบรายวิชาเรียน และข้อค้นพบทางทฤษฎีการเรียนรู้และผลการวิจัย ทางการศึกษาต่างยืนยันตรงกันว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้อย่างมีความหมาย เมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิต ปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ไร้พรมแดนหรือยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ทุกคนมีสิทธิเท่ากันในการแสวงหา ฟังฟังผู้สอนน้อยลง ผู้สอนจึงจำเป็นต้อง เลือกเฉพาะสาระที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่ผู้เรียนต้องการ โดยใช้เวลาเท่าเดิม ต้องยอมรับว่ายังไม่มีหลักสูตรวิชาใดเพียงวิชาเดียวที่จะสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น ในชีวิตจริงได้ การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกันจะช่วยลดความซ้ำซ้อน ของเนื้อหา ลดระยะเวลาเรียน ลดภาระงานผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย มากขึ้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถและทักษะ ที่หลากหลายในการเข้าร่วมกิจกรรม

สิริพัชร เจริญวิโรจน์ (มปป. : 2) กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในลักษณะองค์รวม มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา ทำให้เป็นผู้มีทัศนะกว้างไกล และลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

4. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นและผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

5. ช่วยแก้ปัญหาด้านการขาดครูสอนในแต่ละรายวิชา

6. ส่งเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้วย

สรุป ประโยชน์ของหลักสูตรบูรณาการ คือ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใส่ใจ มาเป็นฐานคิดในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม และช่วยลดเนื้อหาวิชาที่มีความซ้ำซ้อน

2.5 ลักษณะของการบูรณาการหลักสูตร

นักวิชาการศึกษาได้เสนอลักษณะของการบูรณาการหลักสูตร ไว้ดังนี้

ชวลิต ชุกก่าแพง (2555 : 20) ได้สรุปรูปแบบการบูรณาการ ดังนี้

1) การบูรณาการในหมวดวิชา โดยนำเนื้อหาของวิชาต่างๆ เข้ามาอยู่ภายใต้จุดประสงค์เดียวกัน วิชาที่นำมาผสมผสานกันไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้หมวดวิชาเดียวกัน การผสมผสานแบบนี้ทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ของวิชาต่างๆ หดหายไป เกิดการบูรณาการที่แท้จริง เพราะนอกจากจะเป็นการผสมผสานในเนื้อหาวิชาแล้ว ยังเป็นการผสมผสานกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

2) บูรณาการภายในหัวข้อหรือโครงการ คือ การนำเอาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของวิชาหรือหมวดวิชาตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไปมาผสมผสานกันในลักษณะที่เป็นหัวข้อหรือโครงการซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน และในแต่ละหัวข้อจะมีการแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้

3) การบูรณาการโดยการผสมผสานปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและสังคมเป็นการผสมผสานเหมือนรูปแบบภายในหมวดวิชาและการผสมผสานภายในหัวข้อหรือโครงการจะเน้นการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาชุมชน และปัญหาสังคมซึ่งผู้เรียนต้องศึกษาวิทยาการต่างๆ หลายสาขา และต้องมีทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหา สิ่งที่ปรากฏชัดในการเรียนรู้คือ ไม่มีการกำหนดขอบเขตของวิชา หรือแบ่งเนื้อหาวิชาที่จะเรียนไว้แต่ต้น การกำหนดว่าจะนำเนื้อหาอะไรมาจากวิชาใดมาแก้ปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557) ได้แบ่งการบูรณาการหลักสูตรเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. บูรณาการภายในสาขาวิชา (Intradisciplinary Integration) เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระต่างๆ ที่อยู่ในสาขาวิชาเดียวกัน
2. บูรณาการระหว่างสาขาวิชา (Interdisciplinary Integration) เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระระหว่าง 2 สาขาวิชา โดยยึดสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นแกนหลัก
3. บูรณาการแบบพหุสาขาวิชา (Multidisciplinary Integration) เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไป โดยยึดสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นแกนหลัก
4. บูรณาการแบบข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary Integration) เป็นการผสมผสานเนื้อหาหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน และหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว โดยไม่ยึดสาขาวิชาใดเป็นแกน

สรุป การบูรณาการหลักสูตร มี 4 ลักษณะ คือ 1) บูรณาการภายในสาขาวิชา 2) บูรณาการระหว่างสาขาวิชา 3) บูรณาการแบบพหุสาขาวิชา และ 4) บูรณาการแบบข้ามสาขาวิชา

2.6 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

นักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวคิดรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรไว้ดังนี้

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (มปป. : 3) กล่าวว่า การบูรณาการหลักสูตรสามารถทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันไป และเหมาะสมกับระดับชั้นต่างๆ กันไป Fogarty ได้เสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรที่น่าสนใจไว้ 10 แบบ ดังนี้

1. Cellular หรือ Fragmented เป็นรูปแบบการบูรณาการเนื้อหาสาระภายในวิชาเดียวกัน โดยสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในลักษณะของการเรียงลำดับหัวข้อตามความเหมาะสม เช่น เรียงจากเรื่องที่ยากไปหายาก เรื่องที่มีความซับซ้อนน้อยไปหาเรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้นหรือเรียงจากเรื่องที่เป็นพื้นฐานไปหาเรื่องที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันและกว้างขวางขึ้น ในการสอนจะสอนตามหัวข้อที่กำหนดเมื่อจบหัวข้อหนึ่งก็ขึ้นหัวข้อใหม่ต่อไป

2. Connected เป็นรูปแบบการบูรณาการเนื้อหาสาระภายในเนื้อหาของแต่ละวิชา เช่นเดียวกัน แต่ในการสอนมีการเชื่อมโยงหัวข้อหรือ ความคิดรวบยอดถึงกัน เชื่อมโยงความคิดต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน ทำให้เห็นความต่อเนื่องหรือเกี่ยวข้องกันของเนื้อหาที่เรียนในหัวข้อต่างๆ เช่น หัวข้อร่างกายของฉัน และอาหารที่มีประโยชน์ ในการสอน 2 หัวข้อนี้สามารถเชื่อมโยงให้เห็นว่าร่างกายต้องการอาหารเพราะอะไร และอาหารมีความจำเป็นต่อคนอย่างไร เป็นต้น

3. Nested เป็นรูปแบบการบูรณาการเนื้อหาสาระภายในวิชาเดียวกันอีกรูปแบบหนึ่งแต่เพิ่มความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากขึ้น คือ การบูรณาการทักษะหลายๆ ทักษะเข้าด้วยกันในการรวมเป็นเป้าหมายหลักของหัวข้อ เช่น หัวข้ออาหารที่มีประโยชน์ครูนำทักษะต่างๆ มาบูรณาการสอน หัวข้อนี้ได้หลายทักษะ ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคาดเดา ทักษะการตัดสินใจ

ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม ทักษะการจัดข้อมูล โดยตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามขึ้น แล้วให้นักเรียนนำทักษะเหล่านี้ไปฝึกคิด อภิปรายและหาคำตอบ

4. Sequenced รูปแบบนี้เริ่มเป็นการบูรณาการระหว่าง 2 วิชา รูปแบบนี้สามารถทำได้ง่าย โดยการนำหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้สอนกันอยู่มาพิจารณาความคิดรวบยอด ทักษะหรือเจตคติของหน่วยใดคล้ายกันบ้างให้นำมาเชื่อมโยงบูรณาการกันซึ่งทั้ง 2 วิชายังสอนแยกกันอยู่ แต่สอนในเวลาเดียวกัน ดังนั้นต้องมีการจัดลำดับการสอนหัวข้อเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ต่างๆใหม่ เพื่อจะได้สอนในช่วงเวลาเดียวกันได้ อาจมีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนขึ้นแล้ววางแผนว่าจะสอนในช่วงเวลาใด เพื่อสิ่งที่น่าสนใจบูรณาการกันนั้นจะได้ประสานกันอย่างกลมกลืน

5. Shared เป็นการบูรณาการระหว่าง 2 วิชาโดยเนื้อหาสาระที่สอนนั้นมีสาระความรู้หรือความคิดรวบยอดที่คาบเกี่ยวกันอยู่ส่วนหนึ่ง ในการบูรณาการรูปแบบนี้ ต้องมีการวางแผนร่วมกัน สอนร่วมกันในส่วนที่คาบเกี่ยวกัน โดยอาจจัดเป็นหัวข้อร่วมกัน หรือทำโครงการร่วมกัน และอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้คาบเกี่ยวกันนั้นครูก็สอนแยกกันไปตามปกติ

6. Webbed เป็นรูปแบบการบูรณาการระหว่างวิชาหลายวิชา มีลักษณะเป็นการกำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) ขึ้นมาแล้วเชื่อมโยงไปสู่วิชาต่างๆ ว่ามีประเด็นหรือเนื้อหาสาระใดที่เห็นว่ามีความสัมพันธ์กัน คล้ายคลึงกัน หรือต่อเนื่องกัน ที่จะสามารถนำมาจัดรวมเป็นหัวข้อเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะได้สอนรวมกันไปอย่างกลมกลืนได้ ในการบูรณาการรูปแบบนี้จะบูรณาการที่วิชาก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเด็นเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด หรือทักษะส่วนเนื้อหาสาระใดของวิชาใดไม่สามารถนำมาบูรณาการกันได้ก็ให้สอนตามปกติ

7. Threaded เป็นรูปแบบการบูรณาการที่ใช้ทักษะใดทักษะหนึ่งที่ต้องการฝึกเป็นหลัก เช่น ทักษะการคาดเดา ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์ แล้วกำหนดเนื้อหาตลอดจนจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ให้สัมพันธ์กับทักษะที่กำหนด ซึ่งจะเป็นที่วิชาก็ได้

8. Integrated เป็นการจัดหลักสูตรบูรณาการแบบสหวิทยาการ ที่นำเอาความรู้ ความคิดรวบยอด หรือทักษะที่เหลื่อมล้ำกันอยู่ของวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ศิลปศึกษา มาวางแผนจัดสอนร่วมกันเป็นทีม การบูรณาการแบบนี้เป็นการช่วยสร้างความเข้าใจ และความซาบซึ้งระหว่างวิชาต่างๆ ให้กับผู้เรียน

9. Immersed เป็นรูปแบบบูรณาการที่นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระในวิชาต่างๆ และมีความสนใจในเนื้อหาวิชาด้านใดด้านหนึ่ง แล้วนักเรียนใช้ความรู้เนื้อหาอันนั้นในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเปรียบเหมือนการใช้แว่นขยายประสบการณ์ของตนเองสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง โดยในการหาประสบการณ์นั้นนักเรียนอาจจะต้องบูรณาการข้อมูลที่เรียนรู้ทั้งหมดมาใช้

10. Networked เป็นรูปแบบบูรณาการที่กลั่นกรองความรู้ที่มีใช้จากการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่นักเรียนจะได้เรียนรู้จากครู ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ เรียนรู้ทั้งภายในสาขาวิชาและนอกสาขาวิชา แล้วเชื่อมโยงความรู้เข้ารวมด้วยกันทั้งหมดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดขยายออกไปเป็นแนวทางใหม่

ลักษณะและรูปแบบของการบูรณาการหลักสูตรดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีวิธีการบูรณาการเนื้อหา วิชาต่างๆ เข้าด้วยกันได้หลายวิธี มีทั้งแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการจากความคิดของผู้เรียนเอง การเลือกใช้รูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด เจตคติ และทักษะที่ต้องการเน้น ซึ่งผู้สร้างหลักสูตรบูรณาการจะต้องรู้เนื้อหาสาระของหลักสูตรแล้วพิจารณาเลือกรูปแบบใช้ให้เหมาะสม

สรุป รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร มี 10 รูปแบบ คือ 1) การบูรณาการภายในวิชาเดียวกัน 2) บูรณาการภายในวิชาเดียวกัน แต่การสอนมีการเชื่อมโยงกัน 3) บูรณาการภายในวิชาเดียวกันแต่เพิ่มความสัมพันธ์ทักษะหลายๆ ทักษะเข้าด้วยกัน 4) บูรณาการระหว่าง 2 วิชา 5) บูรณาการระหว่าง 2 วิชาโดยเนื้อหาสาระที่คาบเกี่ยวกันอยู่ส่วนหนึ่ง 6) บูรณาการระหว่างวิชาหลายวิชา กำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) เชื่อมโยงไปสู่วิชาต่างๆ 7) บูรณาการทักษะ 8) บูรณาการแบบสหวิทยาการ 9) บูรณาการตามความสนใจของผู้เรียน 10) บูรณาการแบบเครือข่ายการเรียนรู้

2.7 การบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbed

ความหมาย

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (มปป. : 6) ได้กล่าวว่า การบูรณาการระหว่างวิชาหลายวิชา โดยมีการกำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) ขึ้นมาแล้วเชื่อมโยงไปสู่วิชาต่างๆ ว่ามีประเด็นใดที่มีความสัมพันธ์กันหรือคล้ายคลึงกันหรือต่อเนื่องกันที่นำมาจัดในหัวข้อเรื่องเดียวกันได้

สรุป การบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbed คือ การบูรณาการหลักสูตรระหว่างวิชาที่มีเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันภายใต้หัวข้อเรื่อง (Theme) ที่กำหนด

ข้อดีของหลักสูตรบูรณาการแบบ Webbed

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (มปป. : 9) ได้กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการแบบ Webbed มีข้อดี ดังนี้

1. การตั้งหัวข้อเรื่องน่าสนใจทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความหมายมากขึ้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน
2. ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงกันของกิจกรรมการสอน แนวคิด และเนื้อหาของสาระวิชาต่างๆ

สรุป ข้อดีของหลักสูตรบูรณาการแบบ Webbed คือ ผู้สอนสามารถกำหนดหัวเรื่องที่มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกิจกรรม แนวคิด และเนื้อหาของสาระวิชาต่างๆภายใต้หัวเรื่องนั้นได้

2.8 ความหมายของสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 9) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือ คุณลักษณะของตนมาประยุกต์ใช้ในงานหรือในสถานการณ์ต่างๆ ได้จนประสบความสำเร็จ

ทิสนา แคมมณี (2562) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะต่างๆในการทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหา

สรุป สมรรถนะ หมายถึง การนำความรู้ ทักษะ เจตคติ มาประยุกต์ใช้โดยแสดงออกเป็น พฤติกรรมของตัวบุคคลในสถานการณ์ต่างๆจนประสบความสำเร็จ

2.9 ความหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 13) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่ยึดความสามารถของผู้เรียนที่พึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะความสามารถในด้านต่างๆตามที่ต้องการ

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ คณะอนุกรรมการการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2561 : 8) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล หลักสูตรฐานสมรรถนะให้ความสำคัญกับพฤติกรรม/การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่ที่การรู้หรือมีความรู้เพียงเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา สถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน

สรุป หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ เจตคติ มาประยุกต์ใช้ผ่านพฤติกรรมในการทำงานหรือสถานการณ์ต่างๆ ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2.10 องค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 9) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) เป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมี

การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดให้ผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ในสาระต่างๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น ไม่เกาะติดเนื้อหา เช่น สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลัง สมรรถนะทักษะชีวิต ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ สามารถใช้เนื้อหาสาระใดๆ ก็ได้ในการพัฒนา ซึ่งสมรรถนะบางสมรรถนะอาจจะพัฒนาได้ดีกว่าในเนื้อหาบางเนื้อหา

2. สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) คือ เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชาหรือสาขาวิชาซึ่งมีความจำเป็นสำหรับวิชานั้นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา เช่น สมรรถนะด้านการพูดในโอกาสต่างๆ สมรรถนะด้านการประพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสาระวิชาต่างๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็นทักษะ (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น

นรรีชต์ ฟีนเชียร์ (2563) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ จะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2. สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา / สาขาวิชาที่จำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ

ซึ่งสมรรถนะทั้ง 2 ประเภทนั้น ไม่ว่าจะเป็สมรรถนะหลัก หรือสมรรถนะเฉพาะ ต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับ ไปตามระดับความสามารถของตน

สรุป องค์ประกอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก คือ สมรรถนะที่มีเกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป ไม่เน้นเนื้อหาสาระใดสาระหนึ่งแต่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้ สมรรถนะเฉพาะ คือ สมรรถนะที่มีความจำเป็นสำหรับวิชานั้นๆ

2.11 แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

(2561 : 8) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลายลักษณะ ทั้งพัฒนาผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรในโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านเนื้อหาสาระต่างๆ ในทุกกลุ่มสาระ และเนื้อหาให้เกิด การบูรณาการข้ามศาสตร์สาขาต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาผ่านสาระที่เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ และ ประเด็นสำคัญในปัจจุบัน (Current Issues) บริบท (Context) รวมทั้ง ประสบการณ์ และกิจกรรม (Experiences & Activities) ต่างๆ ได้

3. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาจจะผสม และบูรณาการหลายๆ สมรรถนะ ทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่นๆ

4. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะใดๆ นั้น จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะดังนี้

4.1 ความรู้ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากเนื้อหาสาระและ มโนทัศน์ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ

4.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ซึ่งเลือกมาจากทั้งทักษะสำคัญของศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ และทักษะที่เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะ

4.3 เจตคติ คุณลักษณะ นิสัย แรงจูงใจ ฯลฯ ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะ

4.4 สถานการณ์ต่างๆ ที่จะนำสมรรถนะที่ต้องการไปใช้ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ และสามารถนำความรู้/ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุป แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต คือ การพัฒนาผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน สามารถบูรณาการได้หลากหลายสาขาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นต่อชีวิต โดยจัดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติไปใช้ในสถานการณ์นั้น ได้

2.12 จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

นรรักษ์ต์ สันเชียร (2563) กล่าวว่า จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะนั้น มีด้วยกันหลายประการ ได้แก่

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้
2. ช่วยให้เกิดการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

3. ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น อันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่และเวลาในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน วิถีชีวิตและชุมชนได้มากขึ้น

4. ช่วยลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก เพราะสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะหลัก

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2561 : 6) กล่าวว่า จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ มิใช่มุ่งเป้าไปที่การสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก ซึ่งไม่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

3. ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นอันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และบริบทได้มากขึ้น

4. ช่วยลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก การสอบวัดสมรรถนะหลักของผู้เรียน ช่วยให้เห็นความสามารถของผู้เรียน ช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน

5. กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน จะเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนได้ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง เป็นการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย

สรุป จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ ลดภาระในการสอบตามตัวชี้วัด และภาระงาน

2.13 กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 22) กล่าวว่า 10 สมรรถนะหลัก ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)

คำอธิบาย

ฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อสื่อสารข้อมูล ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด โดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ทางหลักภาษาและกลวิธีการใช้ภาษาที่ช่วยให้สามารถรับสาร ได้ถูกต้อง เข้าใจ เปิดกว้าง ไตร่ตรองประเมินและนำไปใช้ในชีวิต สามารถถ่ายทอดและผลิตผลงานผ่านกระบวนการพูดและ

เขียนได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผู้รับสาร เหมาะสมกับกาลเทศะ เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม รวมทั้งใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เข้าใจสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และถ่ายทอดสร้างผลงานต่อยอดสร้างสรรค์จากความรู้ ความคิดที่ได้รับ

สมรรถนะ

1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม

2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน

3. อ่านสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยมีวัตถุประสงค์การอ่านที่ชัดเจนอ่านได้อย่างเข้าใจ ถูกต้อง ตรงประเด็นโดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ และกลวิธีการอ่านต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์แปลความ ตีความ และประเมินสาระได้อย่างรู้เท่าทันในเจตนาของผู้เขียนและนำความคิดความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม

4. เขียนโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสื่อสารข้อมูล ความรู้ ความคิดความรู้สึกในรูปแบบที่หลากหลายโดยใช้กลวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมสามารถเขียนสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนา เข้าใจได้ง่าย และถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้กระบวนการเขียนผลิตงานในทางสร้างสรรค์อย่างรับผิดชอบและเคารพในสิทธิของผู้อื่น

5. ใช้ภาษาไทยในการศึกษาเรียนรู้สร้างความเข้าใจพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทยมีความภาคภูมิใจผูกพันในความเป็นไทยสามารถถกถ่วงและสืบสานสิ่งดีงามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้และพัฒนาให้มีคุณค่าต่อไป

6. พูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขรวิธี โดยเลือกใช้คำศัพท์ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาและกลวิธีต่าง ๆ ร่วมกับประสบการณ์ชีวิต

2) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)

คำอธิบาย

มีทักษะด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของระบบ

เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมนำความรู้ความสามารถ เจตคติ ทักษะที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และในสถานการณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ หรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะ

1. แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ โดยประยุกต์ความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจปัญหา ระบุประเด็นปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแผนแก้ปัญหา โดยหากวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหา และดำเนินการจนได้คำตอบที่สมเหตุสมผล

2. หาข้อสรุป หรือข้อความคาดการณ์ของสถานการณ์ปัญหา และระบุถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อยืนยันหรือคัดค้านข้อสรุปหรือข้อความคาดการณ์นั้น ๆ อย่างสมเหตุสมผล และใช้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) ในการสร้างแบบรูปและข้อคาดเดาหรือใช้เหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning)

3. ออกแบบ อธิบาย และนำเสนอข้อมูลที่สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน เพื่อแสดงความเข้าใจหรือความคิดที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของตนเอง โดยใช้การพูดและเขียน วัตถุรูปธรรม รูปภาพ กราฟ สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และตัวแทน รวมทั้งบอกความสัมพันธ์ระหว่างภาษาในชีวิตประจำวันกับภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้อย่างหลากหลายและ เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์

4. เชื่อมโยงความรู้หรือปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เรียนมากับความรู้ ปัญหาหรือสถานการณ์อื่นที่ตนเองพบ ซึ่งอาจเป็นการเชื่อมโยงภายในวิชาคณิตศาสตร์ เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการเรียนรู้แนวคิดใหม่ที่ซับซ้อนหรือสมบูรณ์ขึ้น

5. ใช้ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออในการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และขยายความคิดที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ ปรับปรุงหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์หรือศาสตร์อื่นๆ โดยใช้คณิตศาสตร์เป็นฐาน

3) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)

คำอธิบาย

เป็นผู้มีจิตวิทยาศาสตร์ที่มีความใฝ่รู้มุ่งมั่น อดทนในการศึกษาหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์รักในความมีเหตุผล กล้าพูด กล้าแสดงออกรับฟังความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์สามารถใช้กระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้สร้างและใช้แบบจำลองทางความคิดและแบบจำลอง 3 มิติเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและปรากฏการณ์ที่เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ รวมทั้ง

ใช้การโต้แย้งเพื่อตัดสินใจในประเด็นทางวิทยาศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อตนเองครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศ และ โลกสามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรม เพื่อสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นผลงานสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการที่ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ด้วยความตระหนักความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคมและโลก

สมรรถนะ

1. สามารถเขียนผังเชื่อมโยงเหตุและผลจากเหตุต้นทางถึงผลปลายทางโดยแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงเหตุและผลแทรกระหว่างเหตุต้นทางและผลปลายทางอย่างเป็นลำดับและครบถ้วนเพื่อสรุป/สร้างความรู้ทางวิทยาศาสตร์

2. อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติและปรากฏการณ์ที่เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ด้วยการใช้เหตุผลแบบอุปนัยแบบนิรนัยและทั้งอุปนัยและนิรนัยประกอบกันอย่างสมเหตุสมผล

3. สืบสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยสามารถตั้งคำถามสำคัญ ออกแบบและวางแผนการสำรวจตรวจสอบข้อมูลเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการสำรวจตรวจสอบ รวมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณะซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเป็นผู้รักในความมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์

4. ออกแบบและสร้างแบบจำลองโดยใช้ความรู้และหลักการทางวิทยาศาสตร์และใช้แบบจำลองเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ และปรากฏการณ์ที่เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์

5. โต้แย้งในประเด็นทางวิทยาศาสตร์โดยการให้เหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้าน พร้อมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจเลือกเหตุผลที่ดีน่าเชื่อถือมากที่สุดและกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นบนฐานความรู้ พร้อมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

6. วางแผนหาวิธีการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้กระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมที่ประกอบด้วยขั้นตอนการระบุปัญหาการสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบการสร้างต้นแบบโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ภายใต้ข้อจำกัด หรือตามสภาพบริบท ตลอดจนการทดสอบคุณภาพของต้นแบบเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับแก้ไขการออกแบบและต้นแบบให้มีความเหมาะสม

4) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

คำอธิบาย

สามารถใช้ความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษรวมทั้งเจตคติและคุณลักษณะส่วนบุคคลในการสื่อสารฟังพูดอ่านเขียนทั้งในด้านการรับสาร การส่งสารการมีปฏิสัมพันธ์ มีกลยุทธ์ในการติดต่อสื่อสาร สามารถสื่อสารได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม และสามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความคิดประสบการณ์และวัฒนธรรมไทยไปยังสังคม

โลกได้อย่างสร้างสรรค์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา ใช้ภาษาอย่างมั่นใจโดยสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสภายุโรป (CEFR) ในระดับ B1 หรือตามกรอบอ้างอิงภาษาอังกฤษของประเทศไทย (FRELE-TH) ซึ่งพัฒนาจากกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสภายุโรป 2001 ได้ในระดับ B1

สมรรถนะ

1. เข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังเมื่อผู้พูด/ผู้สนทนาพูดอย่างชัดเจนในหัวข้อที่คุ้นเคย และพบบ่อยเกี่ยวกับการทำงาน การไปโรงเรียน กิจกรรมยามว่าง เป็นต้น ตัวอย่างของการพูดในลักษณะดังกล่าว เช่น การเล่าเรื่องสั้น ๆ เป็นต้น
2. สามารถอ่านงานเขียนที่เป็นข้อเท็จจริงและตรงไปตรงมาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาขาและความสนใจของตนเองและเข้าใจในระดับที่น่าพอใจ
3. สามารถใช้ภาษาที่ง่ายและหลากหลายเพื่อสนทนาในหัวข้อที่คุ้นเคย แสดงความคิดเห็นของตนเองและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเองคุ้นเคย สนใจ หรือหัวข้อเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
4. สามารถสร้างงานเขียนง่าย ๆ ที่มีความคิดเชื่อมโยงกันในประเด็นต่าง ๆ ที่คุ้นเคยในสาขาที่ตนเองสนใจโดยเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ในงานเขียนให้เป็นลำดับต่อเนื่องกันได้
5. เข้าใจคำและวลีสำคัญในบทสนทนาและติดตามหัวข้อในการสนทนาได้
6. สามารถคาดเดาความหมายของคำที่ไม่รู้ความหมายจากบริบทและสรุปความหมายของประโยคได้หากเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่คุ้นเคย
7. สามารถหาวิธีถ่ายทอดประเด็นสำคัญที่ตนเองต้องการสื่อสารในบริบทที่หลากหลายโดยต้องเป็นเรื่องราวที่ตนเองจำได้หรือหาวิธีที่จะถ่ายทอดเรื่องราว

5) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)

คำอธิบาย

รู้จักตนเอง ฟังตนเอง และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบริหารจัดการเรื่องของตนเองได้อย่างสมดุล ทั้งทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนดี มีวินัยมีสุนทรียภาพ ชื่นชมในความงามรอบตัวมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีบุคลิกความเป็นไทยผสมผสานความเป็นสากล ทะนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถเผชิญปัญหาแก้ปัญหา ยอมรับผลที่เกิดขึ้น และฟื้นคืนสภาพจากปัญหาได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองและพัฒนาชีวิตให้มีความสุขความเจริญ ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

สมรรถนะ

1. รู้จักตนเอง ฟังตนเอง และกำหนดเป้าหมายชีวิตตามความสามารถและความถนัดของตน วางแผนและดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อไปสู่เป้าหมาย
2. มีวินัยในการดูแลจัดการตนเองให้มีสุขภาพะทางกายที่ได้อย่างสมดุลกับสุขภาพะด้านอื่น ๆ โดยมีสุขภาพแข็งแรง กิน อยู่ คู่ ฟังเป็น ปกป้องตนเองให้ปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ ทั้งโรคภัย อุบัติภัยภัยธรรมชาติ ภัยทางเพศ ภัยจากสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ รวมทั้งภัยจากสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี
3. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสมรักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน
4. เป็นคนดี สามารถแยกแยะสิ่งดีชั่วถูกผิด มีความกล้าหาญเชิงจริยธรรมยืนหยัดในการทำสิ่งที่ถูกต้อง น้อมนำหลักศาสนาที่ตนยึดถือมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิต
5. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม
6. มีสุนทรียภาพ ชื่นชมความงามในธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้ดำรงต่อไป
7. พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัว เผชิญปัญหา แก้ปัญหายอมรับผลที่เกิดขึ้น และฟื้นคืนสภาพจากปัญหาได้อย่างรวดเร็ว
8. สร้างแรงจูงใจและนำตนเองในการเรียนรู้ เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการเรียนรู้หลากหลาย ทั้งทักษะการเรียนรู้ทักษะการสืบค้นข้อมูล ทักษะการสืบสอบ ทักษะการสร้างความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและชีวิต

6) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)

คำอธิบาย

มีเป้าหมายและการวางแผนอาชีพตามความสนใจและความถนัด มีความรู้และทักษะพื้นฐานสู่อาชีพที่เหมาะสมมีทักษะและคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีทักษะในการทำงานและพัฒนางาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และทักษะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีสามารถคิดสร้างงาน สร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตน ครอบครัว หรือสังคม

สมรรถนะ

1. วิเคราะห์ตนเอง ค้นหาเป้าหมายของชีวิต เตรียมทักษะเฉพาะอาชีพ และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และสติปัญญาและฝึกฝนอาชีพที่สนใจอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็น

พื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต

2. กำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน วางแผน จัดเรียงลำดับความสำคัญของงาน และบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น อดทนรับผิดชอบ และเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

4. คิดและปฏิบัติงานใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือทำพอประมาณ อย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน บนฐานของความรู้และคุณธรรม

5. มีความรู้และทักษะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการที่ดี สามารถวางแผนการลงทุน การผลิต การตลาด การบริหารจัดการด้านทรัพยากร บุคลากร และการเงิน

6. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์มีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคม

7) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation)

HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking

คำอธิบาย

สามารถใช้การคิดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และการใช้ชีวิต มีการคิดให้รอบคอบก่อนที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ บนฐานของข้อมูลที่เพียงพอรวมทั้งมีการวิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมินข้อมูล เหตุผลและหลักฐานต่าง ๆ มีวิจารณญาณในการคิดตัดสินใจโดยยึดหลักเหตุผล และการพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านคุณ โทษและความเหมาะสมตามหลักกฎหมายศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม รวมทั้งความเชื่อและบรรทัดฐานของสังคมและวัฒนธรรมสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง และหาวิธีการแก้ปัญหาหรือทางออกที่เหมาะสมกับบุคคล สถานการณ์ และบริบท รวมทั้งสามารถริเริ่มความคิดใหม่ ๆ แปลงความคิดนั้นให้เป็นรูปธรรม และบริหารจัดการจนเกิดผลผลิตเป็นผลงานในลักษณะต่าง ๆ เช่น แนวคิดใหม่ กระบวนการใหม่สิ่งประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตของตน ผู้อื่น สังคม ประเทศและโลก

สมรรถนะ

1. คิดพิจารณาเรื่องต่าง ๆ โดยมีข้อมูลเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นอย่างเพียงพอสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินข้อมูลและเหตุผล สามารถสรุปความเข้าใจและให้ความเห็นในเรื่องนั้นๆ

2. ใช้วิจารณญาณ มีการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ บนฐานของข้อมูล เหตุผลหลักฐานรวมทั้งการพิจารณาอย่างรอบด้านทั้งในด้านคุณ โทษ และความเหมาะสมตามหลักกฎหมาย ศีลธรรม คุณธรรมค่านิยม

3. ระบุปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้ มีมุมมองต่อปัญหาในทางบวก กล้าเผชิญปัญหา และคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุที่แท้จริง วิธีการ

แก้ปัญหาที่หลากหลายและแปลกใหม่ เลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุด แล้ววางแผนดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน

4. ลงมือแก้ปัญหาคด้วยตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามแผนเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและประเมินผล

5. มีความยืดหยุ่นทางความคิดสามารถมอง/คิดและให้ความเห็นในเรื่องต่างๆ ได้หลากหลายแง่มุมหลายมิติ หลายวิธี ยินดีรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถประสานหรือสังเคราะห์ความคิดที่แตกต่าง และริเริ่มความคิดใหม่ ๆ

6. คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งอาจเป็นการปรับหรือประยุกต์จากของเดิม หรือต่อยอดจากสิ่งเดิม หรือริเริ่มความคิดแปลกใหม่ที่แตกต่างจากเดิม โดยสามารถอธิบายความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจและทำให้ความคิดนั้นเกิดผลเป็นรูปธรรมเป็นแนวคิดใหม่ กระบวนการใหม่ นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

8) การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล(Media, Information and Digital Literacy : MIDL)

คำอธิบาย

เข้าถึง เข้าใจ วิเคราะห์ ตีความประเมินคุณค่า ความน่าเชื่อถือของสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเลือกรับและใช้ประโยชน์ รวมทั้งสร้างสรรค์สื่อข่าวสาร และสื่อสารอย่างเป็นผู้รู้เท่าทันตนเอง โดยคำนึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อ สารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาตนเองชุมชน และสังคมโดยคำนึงถึงคุณ โทษ และผลกระทบจะเกิดต่อผู้อื่นและสังคม

สมรรถนะ

1. เข้าถึงแหล่งสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อใช้สืบค้นข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการอย่างเข้าใจ และเลือกเรื่องที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

2. เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของตนเองเมื่อใช้สื่อ สารสนเทศ ทั้งการเข้าถึง ส่งต่อ และกระจายข้อมูลข่าวสาร โดยรับผิดชอบผลกระทบทั้งต่อตนเองผู้อื่นและสังคม

3. วิเคราะห์ วิพากษ์และประเมินสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลในจุดประสงค์ของการสื่อสาร กระบวนการสร้าง และบทบาทของสื่อ สารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลแบบต่าง ๆ อย่างเป็นผู้รู้เท่าทันผลกระทบที่อาจจะเกิดกับตนเอง ผู้อื่น และสังคม

4. ประยุกต์ใช้ความฉลาดรู้ด้านดิจิทัลประกอบการจัดการเวลา การรักษาข้อมูลส่วนตัว การรักษาความปลอดภัยของตนเอง และการตั้งรับภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ เมื่อต้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานการณ์ต่าง ๆ

5. ใช้ความรู้และความเข้าใจด้านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรับผิดชอบและมีจริยธรรม ทั้งเพื่อการเรียนรู้ การใช้ชีวิต และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในโลกความจริงและโลกเสมือน

9) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)

คำอธิบาย

มีทักษะในการทำงานกลุ่ม ทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการสนับสนุน ช่วยเหลือ ขจัดปัญหา แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น คุณค่าของการทำงานร่วมกันและปฏิบัติตามบทบาทเพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความเป็นผู้นำและใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถแก้ปัญหาและนำกลุ่มให้ไปสู่เป้าหมาย สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเอง นำจุดเด่นของสมาชิกมาใช้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่ดีทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจ เปิดใจรับฟัง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างสามารถประสานความคิดและใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก

สมรรถนะ

1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ
2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน
3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง
4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานและความสัมพันธ์ที่ดี
5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน
6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก

10) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)

คำอธิบาย

ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ด้วยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ขนบธรรมเนียมประเพณี เคารพกฎ กติกา ข้อตกลง และกฎหมายปฏิบัติตนในฐานะพลเมือง ที่มีส่วนร่วมด้วยการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองมีความรู้พื้นฐานด้านการเมืองการปกครองอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างพึงพาอาศัยกันประยูคต์ใช้ความรู้ด้วยการทำงานจิตอาสารับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยร่วมมือ กับผู้อื่นในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรม ของสังคม เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เชื่อมมั่นในหลักการการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่าง หลากหลาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ แก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติวิธี มีส่วนร่วม ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติและ โลก ทั้งในความเป็นจริงและโลกดิจิทัลเพื่อให้เกิดสันติภาพและความยั่งยืน

สมรรถนะ

1. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข
2. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง และกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี
3. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
4. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา
5. ติดตามสถานการณ์ เหตุการณ์บ้านเมือง และปัญหาของชุมชน สังคมและโลก มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหา
6. มีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาาร่วมกัน สามารถแสดงจุดยืนของตนเองมีทักษะ ในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการให้ความร่วมมือ และการแสดงออก ซึ่งความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย
7. มีทักษะการตีความ การติดตามข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง และความเคลื่อนไหวเชิง การเมือง การตีความนโยบายและการตัดสินใจทางการเมืองและการวิจารณ์ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ รวมถึงผลประโยชน์และระบบคุณค่าที่เกี่ยวข้องกัน
8. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัคร ในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชนและภาคประชาสังคมระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง
9. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยูคต์ใช้เพื่อลดหรือขจัดข้อขัดแย้งและการ แสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม

นริรัชต์ ผืนเขียว (2563) กล่าวว่า กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ จะเป็นสมรรถนะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งจะเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพโดยในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้กำหนดสมรรถนะหลักเบื้องต้นไว้ 10 สมรรถนะ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม คือ

1. คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) มี 4 สมรรถนะหลัก คือ
 - 1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)
 - 1.2 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)
 - 1.3 การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)
 - 1.4 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)
2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)
 - 2.1 ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)
 - 2.2 ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)
3. คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) มี 2 สมรรถนะหลัก คือ
 - 3.1 ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher Order Thinking Skills and Innovation)
 - 3.2 การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)
4. พลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) มี 2 สมรรถนะหลัก คือ
 - 4.1 การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
 - 4.2 การเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizens with Global Mindedness)

การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้นั้นจะต้องดำเนินการผ่านการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ(Competency-Based Instruction: CBI) ที่มีลักษณะสำคัญคือ เป็นการเรียนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning competencies) ที่สามารถสังเกตเห็นและวัดได้ ซึ่งการวัดและประเมินฐานสมรรถนะ นั้น จะเน้นการวัดผลการเรียนรู้จากการพฤติกรรมและการปฏิบัติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงสมรรถนะนั้น ตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีด้วยกัน 10 สมรรถนะ คือ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และการเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล

2.14 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2561 : 6) กล่าวว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะมี 6 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับกิจกรรม หรือคิดกิจกรรมต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นมากขึ้น หรือได้สมรรถนะอื่นเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้นมีความหมายยิ่งขึ้น

แนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่มีการเพิ่มสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะเป็นการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบฯ และเกิดสมรรถนะที่สัมพันธ์กัน

แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

แนวทางที่ 5 : บูรณาการผสานหลายสมรรถนะเป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสิบด้านเป็นตัวตั้งแล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียนนับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นไปตามธรรมชาติปกติของชีวิตนักเรียน ที่มีความยืดหยุ่น และท้าทายที่จะเผชิญสถานการณ์ตามธรรมชาติของชีวิต การฝึกสมรรถนะผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะอย่างแท้จริง สามารถนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

นรรีชต์ สีนเชียร (2563) แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ นั้นสามารถดำเนินการได้ 6 แนวทางอัน ได้แก่

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้น

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และมีการเน้นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ ได้จริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์พร้อมๆกับการเกิดสมรรถนะ

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อม ๆ กับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

แนวทางที่ 5 บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสิบด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียน นับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรฐานสมรรถนะนี้ นับเป็นหลักสูตรที่ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เหมาะสมกับโลกในยุคสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วละมีการแข่งขันกันสูงขึ้น ซึ่งถ้าหลักสูตรได้ถูกประยุกต์และนำมาใช้ในระบบการศึกษาได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตัวเองให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อการพัฒนาตัวเองและประเทศชาติได้

สรุป แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ มี 6 แนวทาง คือ 1) การสอนตามปกติโดยสอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับการบทเรียน 2) สอนตามปกติแต่นำสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น 3) สอนตามปกติโดยเชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน 4) สอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน 5) สอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสิบด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการ และ 6) สอนให้สอดคล้องกับกิจวัตรประจำวันของนักเรียน

2.15 การวัดและการประเมินผลหลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 17) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment) เป็นการวัดสมรรถนะที่ช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน โดยครูทำการทดสอบพฤติกรรมการปฏิบัติ (Performance Assessment) ของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) ซึ่งจะเน้นการประเมินองค์รวมของสมรรถนะ ด้วยเครื่องมือประเมินตามความเหมาะสม และประเมินเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่าน ผู้เรียนจะได้รับการสอนซ่อมเสริม จนกระทั่งบรรลุผล ผู้เรียนแต่ละคนจะก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน อาจก้าวหน้าไปได้เร็วในบางสาระ และอาจไปได้ช้าในบางสาระตามความถนัดของตน

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะอนุกรรมการการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (มปป. : 33) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ มีดังนี้

1. มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบวัดตามตัวชี้วัดจำนวนมาก
2. วัดจากพฤติกรรม /การกระทำ/ การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้อิงกลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้
3. ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)
4. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน
5. ผู้เรียนได้รับการประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับ การซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป
6. การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป การวัดและการประเมินผลฐานสมรรถนะ คือ เป็นการวัดและประเมินพฤติกรรมของ ที่เรียนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเป็นลำดับขั้นตอน ผู้เรียนสามารถ ซ่อมเสริมในแต่ละขั้นจนกระทั่งตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.16 การทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 7) กล่าวว่า การทดสอบประสิทธิภาพการทดสอบประสิทธิภาพ ของสื่อหรือชุดการสอน จึงหมายถึง การหาคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อหรือชุดการสอนแต่ละขั้น ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing” คือ การทดสอบคุณภาพตามพัฒนาการของการผลิตสื่อหรือชุดการสอน ตามลำดับขั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบของต้นแบบชิ้นงาน ให้ดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการผลิตสื่อและชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพ หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพ ใช้เบื้องต้น (Try Out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อ ตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้ผู้เรียน ผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผล ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจะพึงพอใจ ว่า หากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว สื่อหรือชุดการสอนนั้นก็มีความค่า ที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมากการกำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_1 = \text{Efficiency of Process}$ (ประสิทธิภาพของ กระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพท์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพท์)

1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียน เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ที่เกิดจากการประกอบ กิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงการ หรือทำรายงานเป็นกลุ่ม และรายงานบุคคล ได้แก่งาน ที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพท์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ประสิทธิภาพของสื่อ

หรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ $E_1/E_2 =$ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

วิธีการคำนวณโดยไม่ใช้สูตร

หากจำสูตรไม่ได้หรือไม่อยากใช้สูตรผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนก็สามารถใช้วิธีการคำนวณธรรมดาหาค่า E_1 และ E_2 ได้ด้วยวิธีการคำนวณธรรมดา สำหรับ E_1 คือค่าประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกปฏิบัติ กระทำได้โดยการนำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม แต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วน โดยเป็นร้อยละสำหรับค่า E_2 คือประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียนของแต่ละสื่อหรือชุดการสอน กระทำได้โดยการเอาคะแนนจากการสอบหลังเรียนและคะแนนจากงานสุดท้ายของนักเรียนทั้งหมดรวมกันหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อยละเพื่อหาค่าร้อยละ

การตีความหมายผลการคำนวณ

หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้แล้วผู้หาประสิทธิภาพต้องตีความหมายของผลลัพธ์โดยยึดหลักการและแนวทางดังนี้

ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ ให้มีความคลาดเคลื่อนหรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูง $= \pm 2.5$ นั่นให้ผลลัพธ์ของค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่เกิน 2.5% และ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%

หากคะแนน E_1 หรือ E_2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่า กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำกับการสอบหลังเรียนไม่สมดุลกันเช่น ค่า E_1 มากกว่า E_2 แสดงว่า งานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบ หรือ หากค่า E_2 มากกว่าค่า E_1 แสดงว่า การสอบง่ายกว่าหรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำจำเป็นที่จะต้องปรับแก้

หากสื่อหรือชุดการสอนได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างดีมีคุณภาพ ค่า E_1 หรือ E_2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกันและห่างกันไม่เกิน 5% ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะยืนยันได้ว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่านักเรียนมีความรู้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำสอบได้เพราะการเดา

การประเมินในอนาคตจะเสนอผลการประเมินเป็นเลขสองตัว คือ E_1 คู่ E_2 เพราะจะทำให้ผู้อ่านผลการประเมินทราบลักษณะนิสัยของผู้เรียนระหว่างนิสัยในการทำงานอย่างต่อเนื่อง คงเส้นคงวาหรือไม่ (ดูจากค่า E_1 คือกระบวนการ) กับการทำงานสุดท้ายว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด (ดูจากค่า E_2 คือผลลัพธ์) เพื่อประโยชน์ของการกลั่นกรองผลการเข้าทำงาน

สรุป การทดสอบประสิทธิภาพ หมายถึง การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ทำการทดสอบด้วยการสอนจริงเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตร โดยการประเมินกระบวนการระหว่างการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และการประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียนหลังจากที่สิ้นสุดการเรียนการสอน ด้วยเกณฑ์คุณภาพ 80/80

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL)

ความหมาย

อัญชลี ทองแถม (2561 : 185) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่แล้วสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2559 : 3) กล่าวว่า กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยผู้สอนคอยเป็นตัวกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

กุลกรภัส เทียมทิพร (2559 : 3) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจ ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นๆ ที่เป็นระบบ

สรุป การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เรียน ได้กำหนดเรื่องที่จะศึกษา รวบรวมข้อมูล วางแผน และนำเสนอด้วยตนเอง

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

กุลกรภัส เทียมทิพร (2559 : 4) ได้กล่าวว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานไว้ ดังนี้

1. ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและเริ่มต้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
2. ปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นพบเห็นในชีวิตได้ในชีวิตจริงของผู้เรียนหรือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้จริง
3. ผู้เรียนเรียนรู้โดยการ ค้นหาและแสวงหาความรู้ คำตอบด้วยตนเอง บริหารเวลาเอง คัดเลือกวิธีการเรียนรู้และประสบการณ์เรียนรู้ รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความรู้ข้อมูลร่วมกัน เป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ฝึกให้ผู้เรียนมีการรับส่งข้อมูล เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และฝึกการจัดระบบตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

5. การเรียนรู้มีลักษณะการบูรณาการความรู้และบูรณาการทักษะกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคำตอบและความรู้ที่กระจ่างชัด

6. ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จะได้มาภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วเท่านั้น

7. การประเมินผลเป็นการประเมินผลจากสภาพจริง โดยพิจารณาการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าของผู้เรียน

สรุป ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน คือ การใช้ปัญหาในการกระตุ้นการเรียนรู้ซึ่งปัญหาเหล่านั้นพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะเพื่อหาคำตอบ และมีประสิทธิผลการพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้เรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

อัญชติ ทองเอน (2561 : 192) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอ หมายถึง ครูได้กำหนดสถานการณ์รูปแบบในการใช้เทคนิคในการตั้งคำถาม เกี่ยวกับสถานการณ์ที่กำหนด

2. ขั้นวางแผน หมายถึง ทำที่นักเรียนร่วมกันวางแผนโดยการระดมความคิดอภิปรายหรือข้อสรุปของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

3. ขั้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียนสรุปรายงานผลที่ได้จากการวางแผนร่วมกัน

4. ขั้นประเมินผล หมายถึง ขั้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนและเพื่อนร่วมกันประเมิน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559 : 3) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม คือ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้สอนให้สร้างความเข้าใจกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ผู้เรียนตระหนักถึงเป้าหมายและบทบาทที่ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดและเลือกหัวข้อ คือ การศึกษาความเป็นไปได้ของแต่ละหัวข้อที่จะทำโครงงาน รวมถึงการศึกษาความคุ้มค่าของโครงงานที่จะทำของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงงาน คือ การเขียนแนวคิด หลักการ แผนงาน และขั้นตอนการทำโครงงานจนสำเร็จ กำหนดบทบาทและระยะเวลาในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงาน โครงการ คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้ร่างไว้สู่การปฏิบัติ
 ขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอผลงาน คือ การจัดทำรายงานและการนำเสนอผลการปฏิบัติโครงการ
 ขั้นตอนที่ 6 การประเมินโครงการ คือ การสะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการในแต่ละขั้นตอน
 สรุป ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน มีดังนี้ 1) ขั้นสำรวจปัญหาหรือ
 กำหนดหัวข้อ 2) ขั้นค้นคว้าข้อมูล 3) ขั้นวางแผนการปฏิบัติงาน 4) ขั้นปฏิบัติงาน และ
 5) ขั้นสะท้อนผลและนำเสนอ

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน

อัญชลี ทองแถม (2561 : 192) กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
 เป็นฐานไว้ดังนี้

1. ปลูกฝังคุณลักษณะความอยากรู้อยากเรียนให้กับผู้เรียน
2. ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมทางวิชาการเป็นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและ
 การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
3. เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้แสดงออกถึงคุณลักษณะ ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ
 ของตน โดยที่ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก แต่เป็นผู้คอยกระตุ้น ชี้แนะ และให้ความสะดวก
 ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุป ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน คือ ผู้เรียนได้มีประสบการณ์
 จากการลงมือปฏิบัติจริงเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ เจตคติ
 ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ความเป็นพลเมืองไทย

4.1 ความหมายของความเป็นพลเมืองไทย

วิชัย วงใหญ่ (2554 : 5) กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง เป็นสมาชิกของสังคม
 ที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบหรือรับสิทธิ์ของผู้อื่นเคารพความแตกต่างกติกาศึกษาและใช้กติกาศึกษา
 ในการแก้ปัญหา

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557 : 3) กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง ผู้ที่มีความรู้
 มีข้อมูลข่าวสารเพียงพอและมีความคิดเห็นที่จะแสดงออกในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2553 : 251). กล่าวว่า การเป็นสมาชิกของสังคมที่มีอิสรภาพ
 ควบคู่กับ ความรับผิดชอบ และมีสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กับหน้าที่ โดยมีความสามารถในการยอมรับ
 ความแตกต่าง และเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมต่อความเป็นไป
 และการแก้ปัญหาของสังคมของตนเอง

ปรีวัฒน์ ช่างคิด (2560 : 42) กล่าวว่า พลเมือง มีนัยทางความหมายที่มากกว่าประชาชน ความ เป็นพลเมืองต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน ในขณะที่เดียวกัน ก็เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพในกฎ กติกาของบ้านเมือง รู้สำนึกในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2558 : 12) กล่าวว่า คนที่เป็นกำลัง เป็นอำนาจ ของประเทศ หรือเป็นกำลังของบ้านเมือง ทั้งในทางเศรษฐกิจ การทหารและ อำนาจต่อรอง กับประเทศอื่น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556 : 9) กล่าวว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง เป็นบุคคลที่สามารถแสดงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ต่อสังคม อีกทั้งดำรงตน เป็นประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมประชาธิปไตย

นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2556 : 49) กล่าวว่า การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง ในกิจกรรมสาธารณะเพื่อทำให้มีการติดต่อระหว่างปัจเจกบุคคลและรัฐบาล

ถวิลวดี บุรีกุล พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ และสตีธร ธนานิธิโชติ (2555 : 3) กล่าวว่า ความเป็น พลเมือง หมายถึง สมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพ โดยมีความรับผิดชอบต่อเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพ ความแตกต่างเคารพกติกา

สรุป ความเป็นพลเมือง หมายถึง การที่ประชาชนในรัฐได้มีส่วนร่วมร่วมกับรัฐ ในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น การมีความรับผิดชอบต่อในหน้าที่ของตนเอง มีความเป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เคารพสิทธิของผู้อื่นโดยไม่ใช้สิทธิเสรีภาพ ของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับในความต่าง เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น เคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้วิธีการสันติวิธีในการแก้ปัญหา

4.2 กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 21) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิต มุ่งเน้น การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มีดังนี้

- 1) การเรียนเพื่อรู้ คือ เป็นการเรียนที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ การแสวงหา ความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการฝึกสมาธิ ความจำ ความคิด และประสบการณ์ใน การปฏิบัติ
- 2) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง คือ การบวนการเรียนการสอนที่บูรณาการระหว่าง ความรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติที่เน้นประสบการณ์ต่างๆทางสังคม
- 3) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น คือ การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกับผู้อื่นภายใต้ความแตกต่างในสังคมพหุวัฒนธรรม อย่างมีความสุข และมีวิธีการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งด้วยวิธีการที่สันติ และ
- 4) การเรียนรู้เพื่อชีวิต คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาทั้งด้านร่างกาย

และจิตใจ ให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ศิลธรรม เข้าใจตนเองและผู้อื่น

4.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (2553 : 1) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2553 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน และปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเป็นพลเมืองไทยสามารถขับเคลื่อนประเทศ และพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศโลกที่หนึ่งได้ โดยจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้รู้จักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค การเคารพกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ และรู้จักพึ่งตนเอง

4.4 คุณลักษณะของความเป็นพลเมือง

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2557 : 7) กล่าวว่า คุณลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีดังนี้

1. มีความเคยชิน และคุ้นชินในการแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาที่เผชิญอยู่ อย่างสันติวิธี
2. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2554 : 225) อ้างถึงใน Cogan and Derricott : 1998 ; Pitiyanuwat : 2007 ; Trilling & Fadel : 2009 and Barber : 2010. ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของพลเมืองโลก มีดังนี้

1. มีความสามารถที่จะเห็นและเข้าแก้ปัญหาอย่างสมาชิกของสังคมโลก
2. มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะร่วมมือและร่วมรับผิดชอบ

ในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสังคม

3. มีความสามารถที่จะคิดอย่างวิเคราะห์วิจารณ์เชิงสร้างสรรค์และเป็นระบบ
4. มีความเต็มใจที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี
5. มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนสไตล์และวิถีดำรงชีวิตและนิสัยบริโภคเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
6. มีจริยธรรมคุณธรรม
7. มีความรู้ ทั้งความรู้ทั่วไปในการดำรงชีวิตและความรู้เฉพาะในการประกอบอาชีพ
8. มีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

และการแก้ปัญหาการสื่อสารและการร่วมมือและการคิดริเริ่มสิ่งใหม่และคิดสร้างสรรค์

9. มีทักษะทางเทคโนโลยี สื่อและสารสนเทศซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้สารสนเทศ การรู้สึกและการรู้เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ

10. มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิตซึ่งประกอบด้วยการปรับตัวและการยืดหยุ่นการกำกับตนเองและการริเริ่ม การทำงานข้ามกลุ่มสังคมและวัฒนธรรม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และผลิตภาพและ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและส่วนรวม และภาวะผู้นำในการแนะนำผู้อื่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 6) กล่าวว่า คุณลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีดังนี้

1. สมาชิกของสังคมที่มีอิสระภาพ
2. พึ่งพาตนเองได้
3. ใช้สิทธิเสรีภาพโดยควบคู่กับความรับผิดชอบ
4. เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา
5. ไม่แก้ปัญหาด้วยความรุนแรงตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
6. กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบหรือร่วมกันขับเคลื่อนสังคมและแก้ปัญหาสังคมในระดับต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ประเทศ อาเซียน และประชาคมโลก

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 30) กล่าวว่า ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ได้ให้คุณสมบัติความเป็นพลเมือง ประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. รับผิดชอบ ตนเองและพึ่งตนเองได้ ระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของประเทศ ประชาชนในประเทศจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงเป็นเจ้าของชีวิตและมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ทำนองเดียวกับเจ้าของบ้านมีสิทธิเสรีภาพในบ้านของตน ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพและทำให้ประชาชนมีอิสระภาพ คือ เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไท คือ เป็นอิสระชน ที่รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจหรือภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของผู้ใด เด็กจะกลายเป็นผู้ใหญ่ และจะเป็นพลเมืองหรือสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้อย่างแท้จริงเมื่อสามารถรับผิดชอบตนเองได้

2. เคารพสิทธิผู้อื่น ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนจึงมีสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพ โดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือ เอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นหรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด ย่อมทำให้เกิดการใช้สิทธิเสรีภาพที่กระทบกระทั่ง จนไม่อาจที่จะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกได้ต่อไป ประชาธิปไตยก็จะกลายเป็นอนาธิปไตย เพราะทุกคนเอาแต่สิทธิเสรีภาพของตนเองเป็นใหญ่ สุดท้ายประเทศชาติย่อมจะไปไม่รอด การใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย

จึงจำเป็นต้องมีขอบเขต คือ ใช้สิทธิเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตราที่ 28 วรรคหนึ่งจึงบัญญัติว่า บุคคลย่อมใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

3. เคารพความแตกต่าง เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพในประเทศของตนเองดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพและยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองการเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยก “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่ใช่ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเองถึงแม้จะไม่เห็นด้วย แต่จะต้องยอมรับว่าคนอื่นมีสิทธิที่จะแตกต่างหรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากเราได้ และต้องยอมรับโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจว่าทำไมเขาถึงเชื่อหรือเห็นต่างจากเรา และไม่ต้องไปพยายามไปบังคับให้คนอื่นมาคิดเห็นเหมือนเรา “พลเมือง” จึงคุยเรื่องการเมืองกันในบ้านได้ ถึงแม้จะเลือกพรรคการเมืองคนละพรรคหรือมีความคิดเห็นทางการเมืองคนละครั้งกันก็ตาม

4. เคารพหลักความเสมอภาค อำนาจอสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนจึงเป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน เมื่อเป็นเจ้าของประเทศร่วมกันทุกคนจึงมีส่วนในประเทศอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นใคร ร่ำรวยหรือยากจน จบปริญญาเอกหรือจบ ป.4 มีอาชีพอะไร เป็นเจ้านายหรือลูกน้อง สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นเพียงความแตกต่างโดยทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันในฐานะเป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้น “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นเป็นแนวระนาบ (Horizontal) เห็นตนเท่าเทียมกับผู้อื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากระบบอำนาจอธิปไตย ในระบอบเผด็จการหรือสังคมนิยมแบบอุปถัมภ์ ซึ่งโครงสร้างสร้างสังคมจัดเป็นแนวตั้ง (Vertical) ที่ประชาชนไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียม ไม่ใช่อิสระชน และมองเห็นคนเป็นแนวตั้ง มีคนที่อยู่สูงกว่าและต่ำกว่า เธอจะยอมคนที่อยู่สูงกว่า แต่จะเหยียดคนที่อยู่ต่ำกว่า ซึ่งมีใช้ลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

5. เคารพกติกา ประชาธิปไตยต้องใช้กติกาหรือกฎหมายในการปกครอง ไม่ใช่อำเภอใจหรือใช้กำลัง โดยทุกคนต้องเสมอภาคกันภายใต้กติกานั้น แต่ถึงแม้จะมีกฎหมายหรือกติกา

แต่หากประชาชนไม่เคารพหรือไม่ปฏิบัติตามกติกา ก็ห้ามมีประโยชน์อันใดไม่ ระบอบประชาธิปไตยจึงประสบความสำเร็จได้ ต่อเมื่อมีพลเมือง ที่เคารพกติกา และยอมรับผลของการละเมิดกติกา “พลเมือง” จึงต้องเคารพกติกา ถ้ามีปัญหาหรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็ต้องแก้ไขโดยใช้วิถีทางประชาธิปไตยและกติกา ไม่เล่นนอกกติกา และไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

6. รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม สังคมในประเทศชาติมิได้เกิดขึ้นหรือแย่งโดยตัวของมันเอง ที่สังคมแย่งไปทุกวันนี้เป็นเพราะการกระทำของคน ในทางกลับกันสังคมก็ย่อมจะดีขึ้นได้ด้วย การกระทำของคนในสังคม พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นผู้ที่ตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน “พลเมือง” จึงไม่ใช่คนที่ใช้สิทธิเสรีภาพตามอำเภอใจ แล้วทำให้สังคมเสื่อม หรือเลวร้ายลงไป หากเป็นผู้ที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยตระหนักอยู่เสมอว่า การกระทำใดใดของตนเองย่อมมีผลต่อสังคมและส่วนรวม พลเมืองจึงต้องรับผิดชอบต่อสังคม และมองตนเองเชื่อมโยงกับสังคม เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นั้น โดยเริ่มต้นที่ตนเองคือร่วมแก้ปัญหาโดยไม่ก่อปัญหา และลงมือทำด้วยตนเอง ไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องคนอื่นหรือเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาแล้วตนเองก็ก่อปัญหานั้นต่อไป

ทิพย์พพร ตันติสุนทร (2558 : 55) กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญของพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

1. การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และมีความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลกเช่นเป็นสมาชิกของสังคม
2. ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมและสังคมเป็นหลัก
3. มีความรักในเสรีภาพและมีความรับผิดชอบ
4. เคารพความเสมอภาค ความยุติธรรม
5. มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล
6. มีความเข้าใจเรื่องหลักสิทธิมนุษยชน และยอมรับความแตกต่างในความเป็นพหุสังคม
7. เคารพกฎหมายและยึดหลักนิติรัฐ
8. มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางการเมือง (Political Literacy) และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ในทุกระดับตั้งแต่ชุมชน ท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ
9. ยึดมั่นในหลักสันติวิธีไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556 : 9) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มุ่งเน้นถึงการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย มีรายละเอียดดังนี้

1. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้แก่ การยอมรับในเกียรติภูมิของแต่ละบุคคล โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางสังคม มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- สำนึกไว้ในคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ตระหนักในความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์
- เคารพในความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม
- ยึดหลักอดทน อดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง

2. การเคารพสิทธิ เสรีภาพ และกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรม ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพ กฎกติกา ของสังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดขึ้น มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- รู้จักสิทธิ และเสรีภาพของตนเอง โดยรู้ว่าตนเองเป็นเจ้าของอธิปไตยและเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม

- เคารพและปกป้องสิทธิและเสรีภาพของตนเอง ของผู้อื่น และของชุมชน โดยไม่ให้ผู้ในล่วงละเมิดอันขัดต่อกฎหมาย

- เคารพกฎกติกาสังคม โดยกฎกติกานั้นต้องตั้งอยู่บนความยุติธรรมและความชอบธรรม หากยังมีกฎกติกาใดไม่ยุติธรรมและไม่ชอบธรรม ก็ย่อมสามารถปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกตามครรลองหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีการอื่นใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

- ยึดหลักนิติรัฐ (Rule of Law) โดยมีหลักการพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของพลเมือง มิให้ถูกล่วงละเมิดโดยบุคคล กลุ่มคน หรือรัฐ

3. รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นการตระหนักถึงบทบาท หน้าที่และพันธกิจของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีรายละเอียด ดังนี้

- ทำหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกของสังคม เช่น การเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

- กำหนดทิศทางของสังคมร่วมกัน เพื่อนำไปสู่สังคมที่เป็นธรรมและสันติสุข เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการประชามติ เป็นต้น

- ใช้หลักการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาของสังคม เช่น การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผลในเวทีสาธารณะ เป็นต้น

- ยอมรับหลักเสียข้างมากและเคารพสิทธิเสียข้างน้อย เช่น การเคารพมติที่ประชุม เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 51) การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ประกอบด้วย 1) ความรู้และความเข้าใจ (Knowledge) 2) การรู้/ รู้เท่าทัน (Literacy) 3) ทักษะ (Skills) และค่านิยมและทัศนคติ (Value and Attitudes) รวม 55 องค์ประกอบ จากนั้นนำข้อค้นพบมาสร้าง แบบสอบถาม

เพื่อสำรวจความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ของ คนไทย เพื่อให้ได้ความเห็นเกี่ยวกับ พบว่า

1. คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ประกอบด้วยเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (Law and Legal Process) ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม (Equality and Social Justice) ตามลำดับ

2. คุณลักษณะด้าน การรู้เท่าทัน (Literacy) ให้ความสำคัญกับการรู้เท่าทันเรื่องกฎหมาย การรู้เท่าทัน สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ (Environment and Ecological Literacy) และการรู้เท่าทันทางการเมือง (Political Literacy ตามลำดับ

3. คุณลักษณะด้าน ทักษะ (Skills) ให้ความสำคัญกับเรื่อง การมีความรับผิดชอบ (Responsible Mind) ต่อตนเองและต่อสังคม ความสามารถด้านภาษา รู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย (Multi-lingual Skill) มีทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อสาร และเทคโนโลยี (Information, Media & Technology Competency) วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เลือกรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

4. คุณลักษณะด้าน ค่านิยมและทัศนคติ (Values and Attitudes)' เน้นเรื่อง การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Concern for Environment and Sustainable Development) เห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่าง (Valuing and Respecting Diversities) และมีความรู้สึกถึงการเป็นพหุพลเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ชาติ และ โลก (Capable of Multiple Belongings) ทั้งนี้ จากการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลโลกของไทยในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะด้าน ทักษะด้านการรู้เท่าทัน และค่านิยมและทัศนคติ ตามลำดับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561 : 51). การส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกของประเทศไทย มีดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ประกอบด้วย เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (Law and Legal Process) ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม (Equality and Social Justice) ตามลำดับ

2. คุณลักษณะด้าน การรู้เท่าทัน (Literacy) ให้ความสำคัญกับการรู้เรื่องกฎหมาย การรู้เท่าทัน สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ (Environment and Ecological Literacy) และ การรู้เท่าทันทางการเมือง (Political Literacy) ตามลำดับ

3. คุณลักษณะด้าน ทักษะ (Skills) ให้ความสำคัญกับเรื่อง การมีความรับผิดชอบ (Responsible Mind) ต่อตนเองและต่อสังคม ความสามารถด้านภาษา รู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย (Multi-lingual Skill) มีทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อสาร และเทคโนโลยี (Information, Media & Technology Competency) วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เลือกรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

4. คุณลักษณะด้าน ค่านิยมและทัศนคติ (Values and Attitudes) เน้นเรื่อง การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Concern for Environment and Sustainable Development) เห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่าง (Valuing and Respecting Diversities) และมีความรู้สึกถึงการเป็นพหุพลเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ชาติ และ โลก (Capable of Multiple Belongings)

ทั้งนี้ จากการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลโลกของไทยในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะด้านทักษะ ด้านการรู้เท่าทัน และค่านิยมและทัศนคติ ตามลำดับ

คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองไทย ประกอบไปด้วย 1) ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย 2) การแสดงความคิดเห็น 3) การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น 4) การเคารพกฎ ระเบียบ ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันและ 5) การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

4.5 ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs 4.7)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561 : 51) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ไว้ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

1.1) ระบุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกควบคู่กับพลเมืองไทยให้ชัดเจน โดยมีแกนหลักคือค่านิยมที่เป็นวัฒนธรรมไทย ความเป็นพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตยบูรณาการกับความตระหนักในประเด็นเกี่ยวกับโลก (Global Conscious) และสมรรถนะระดับโลก (Global Competencies)

1.2) การกำหนดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลก ควรมีการระบุงค์ประกอบสำคัญที่เป็นความรู้ (สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ความรับผิดชอบ สันติภาพและความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงของโลก ประเด็นปัญหาต่างๆ ของโลก กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ความเชื่อมโยงของโลก สิทธิมนุษยชนความเป็นไปของโลก ความรู้ทั้งหมดเป็นความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ชาติ และ โลก) การรู้เท่าทัน (Literacy) (กฎหมาย การเมือง สิ่งแวดล้อมและนิเวศ เศรษฐกิจ และการเงิน และความเป็นพลเมือง) ทักษะ (ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อสาร และเทคโนโลยี ความสามารถด้านภาษา รู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย กล้าทำทายกับความอยู่ดีธรรม และความไม่เท่าเทียมกัน โดยให้ความคิดเห็น นำเสนอจุดยืน ข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต) เจตคติและค่านิยม (มีความรู้สึกถึงการเป็นพหุพลเมือง ยึดมั่นต่อความยุติธรรมและ

ความเท่าเทียมกันทาง สังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความอยากรู้ความตื่นตัวในการค้นคว้าข้อมูล คุณค่าและเคารพในความแตกต่าง มีจิตสาธารณะ รู้อัตลักษณ์และการเห็นคุณค่าของตนเอง มีเชื่อว่าตัวเองสามารถเปลี่ยนแปลงโลกได้ มีทัศนคติทางบวกต่อโลก และปฏิบัติดีต่อบุคคลต่างวัฒนธรรม) ให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร การเรียน การสอนและการประเมินผลให้สอดคล้องกัน

2) หลักสูตร

2.1) เนื้อหาในหลักสูตร ครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ การรู้เท่าทัน ทักษะ ทัศนคติและค่านิยม

2.2) การจัดหลักสูตร ใช้การจัดหลักสูตรตามแนวทาง Expanding Curriculum Approach ซึ่งมีการขยายประสบการณ์จากตนเองไปยังระดับโลก และ Spiral Curriculum Approach มีการศึกษาเนื้อหาอย่างลุ่มลึกเป็นไปตามวุฒิภาวะและระดับชั้นของผู้เรียน และการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการทั้งในการจัดการบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Approach) ใช้เนื้อหาสาระจากรายวิชาที่หลากหลาย โดยจัดผ่านรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยอาจจะบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระ อื่นๆ เช่น ศิลปะ สุขศึกษา พลศึกษา ภาษา เป็นต้น

2.3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหลักการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในมิติที่เรียกว่า “คิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโลกแต่ปฏิบัติในระดับท้องถิ่น (Think Globally, Act Locally) เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองเน้นประสบการณ์จริง (Experiential Learning) และใช้กระบวนการเรียนรู้ (Process Learning) ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้ประเด็นเป็นฐาน (Issue-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนรู้โดยการสืบสอบเป็นฐาน (Inquiry-Based Learning) การเรียนรู้โดยจากการบริการ (Service Learning) การเรียนรู้จากการบริการสังคม (Community Service Learning) การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning) และการเรียนรู้จากโครงการ (Project-Based Learning)

2.4) การประเมินผล เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ประเมินความเป็นพลเมืองโลกและพลเมืองไทยสำหรับนักเรียน เพื่อประเมินการจัดการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก

สรุป ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก คือ การจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกควบคู่กับพลเมืองไทย มีคุณลักษณะของความเป็นพลโลก มีองค์ประกอบคือ

การมีความรู้ การรู้เท่าทัน มีทักษะ และมีเจตคติ โดยจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุตตรา รุ่งเรือง (2556 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง อาเซียนศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการนำหลักสูตรบูรณาการไปใช้ผ่านแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ $86.06 / 82.50$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 3. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการ มีค่าเท่ากับ 0.6644 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อีกขึ้นร้อยละ 66.44 4. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ของนักเรียนโรงเรียนอุบลวิทยาคมที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ พบว่า นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/8 จำนวน 42 คน ได้คะแนนระหว่างเรียนแต่ละแผนผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ร้อยละ 80 ขึ้นไป และได้รับการพัฒนาความสามารถทางปัญญาหรือพหุปัญญาของตนเองทั้ง 8 ด้าน โดยปัญญาที่ได้รับการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านภาษา ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง ได้รับการพัฒนามากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ร้อยละ 82.35 ด้านดนตรีร้อยละ 70.58 และด้านเข้าใจสภาพธรรมชาติ ร้อยละ 52.94

วิจิตร วิไลพรหม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตร 1.1 ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูสายผู้สอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.45$) 1.2 นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82, S.D. = 0.30$) 2. ผลการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.24$) มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 3. ผลการใช้หลักสูตร 3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยมีคะแนนรวม 757 คะแนน เฉลี่ย 25.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 คิดเป็นร้อยละ 84.11

และนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน 3.2 นักเรียนชั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน โดยได้คะแนนรวม 491 คะแนน เฉลี่ย 16.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 คิดเป็นร้อยละ 81.83 และนักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 2.48, S.D. = 0.50)

สกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก (\bar{X} = 4.06, SD = 0.29) 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่องเมืองพัทยา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < 0.05$) 3. ผลการประเมินความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทยา ผ่านการนำเสนอชิ้นงาน ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.26 ระดับของความภาคภูมิใจ อยู่ที่ระดับดีมาก ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของเมืองพัทยาผ่านการนำเสนอชิ้นงาน

ปรีวัฒน์ ช่างคิด. (2560 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทย กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทย กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา ตำบลปากน้ำ อำเภอมือ จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 และขั้นที่ 2 โดยหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา เพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทย ชื่อว่า “หลักสูตรการสร้างสำนึกพลเมืองไทย” ใช้เวลาเรียนรู้ 48 ชั่วโมง โดยกำหนดให้เรียนรู้หลักการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม ในประเด็นระบบการปกครองหลักของโลกปัจจุบัน การปกครองประเทศในอาเซียนประวัติศาสตร์และรูปแบบการปกครองของไทย พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญกับความเป็นพลเมืองไทย สิทธิมนุษยชน พลเมืองกลุ่มชาติพันธุ์ของไทย หน้าที่พลเมืองไทยจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทย ค่านิยมไทย 12 ประการ และการจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 12 หน่วย ใช้เวลาเรียนรู้หน่วยละ 4 ชั่วโมง การประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณภาพหลักสูตรเท่ากับ 4.73

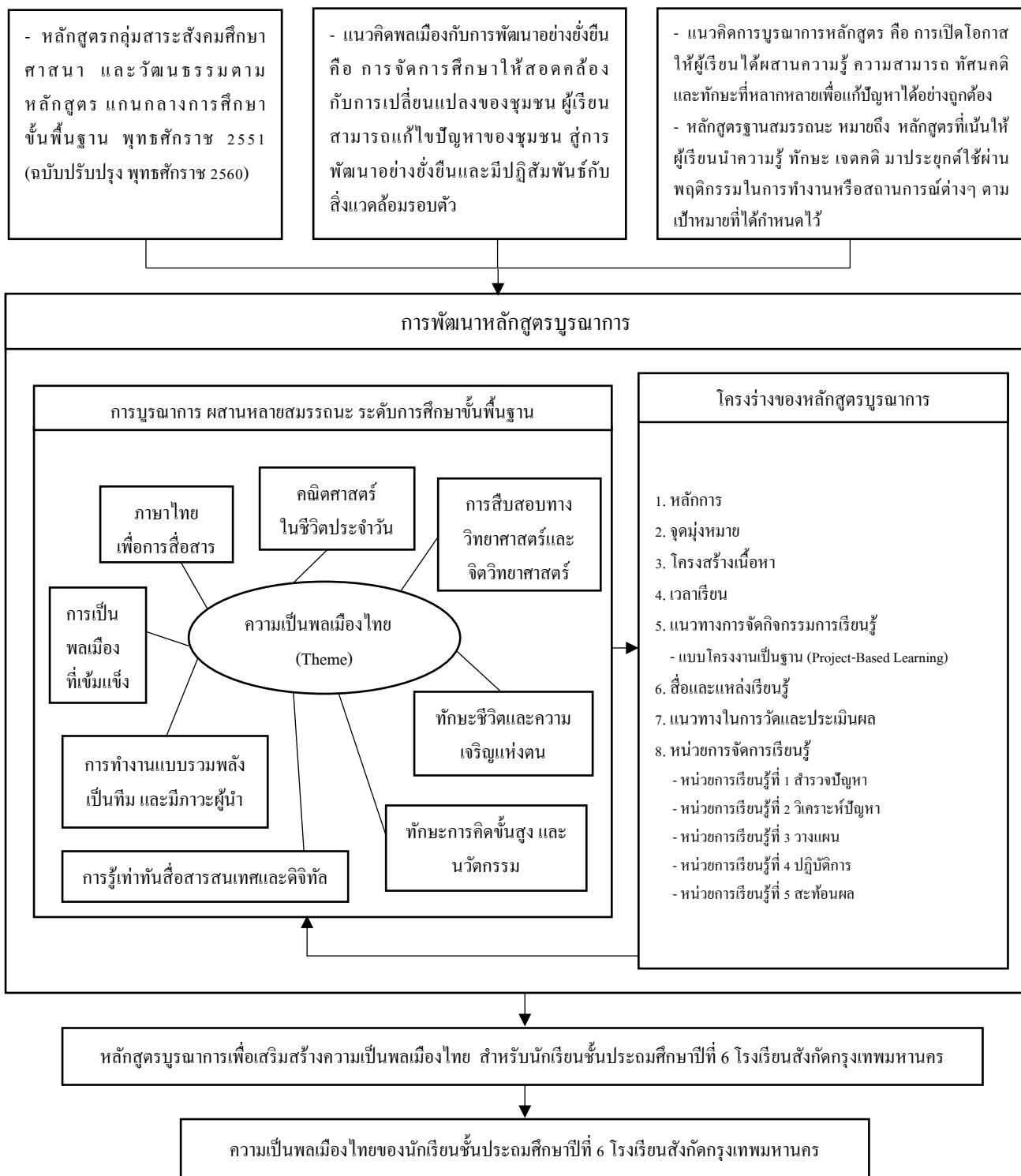
จากคะแนนเต็ม 5 และ ผลการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทย กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองตามรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยเด็กและเยาวชนสมัครเข้าร่วมกิจกรรม ในครั้งนี้ จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 9-20 ปี ประกอบด้วย เพศชาย 8 คน เพศหญิง 22 คน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน ผลการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก จำนวน 7 หน่วย และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน 5 หน่วย ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดียิ่ง สำหรับการประเมินสำนึกความเป็นพลเมืองไทยของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับสูง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาระดับปานกลาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และระดับต่ำ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้สอบถาม แบบชนิดประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.59) จากการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชนอย่างไม่เป็นทางการได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในพื้นที่โดยสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ 1) ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องโดยเปลี่ยนประเด็นหรือหัวข้อการนำเสนอตามความเหมาะสม 2) ควรจัดกิจกรรมที่พาเด็กและเยาวชนในชุมชนไปเรียนรู้วิถีชีวิตในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เห็นถึงสังคมภายนอกด้วย จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวได้ดีในสังคมปัจจุบัน 3) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมควรมากกว่านี้ 4) ต้องการให้มีกิจกรรมที่ใช้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ด้วย เช่น การส่งเสริมอาชีพ การดูแลสุขภาพลักษณะส่วนบุคคล การเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

พูนสุข บุญมี. (2555 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเรื่อง ตำนานกระจันบ้านเรา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรพบว่าสถานศึกษาควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สนองนโยบายในการจัดการศึกษาของหน่วยงานราชการ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้จากประสบการณ์ตรงก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง และสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆฝ่ายที่มีความสอดคล้องกันว่าควรพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเรื่องตำนานกระจันบ้านเราขึ้นใช้ในโรงเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้เหมาะสม และผลการวัดความพึงพอใจต่อหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ. (2553 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน พื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ผลการเปรียบเทียบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านเจตคติเชิงจริยธรรมหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาดา บรรทมพร. (2553 : 117). ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานที่มีต่อการ พัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาคำตอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการสืบค้นและค้นหาความรู้ นั้น ครูต้องมีการแนะนำสื่อและแหล่งค้นหาข้อมูลที่ถูกต้อง ครูควรให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น
3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

**ขั้นตอนที่ 1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**

ในขั้นตอนที่ 1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

วิธีการศึกษา

ศึกษาข้อมูลในการสร้างโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ และแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย
โดยมีขั้นตอนดังนี้

การสร้างโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นโครงร่างของหลักสูตรบูรณาการ ดังนี้

- 1) กำหนดโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ ประกอบด้วย
 - 1.1) หลักการของหลักสูตรบูรณาการ
 - 1.2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ
 - 1.3) โครงสร้างเนื้อหา

- 1.4) เวลาเรียน
- 1.5) แนวทางการจัดการเรียนรู้
- 1.6) สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 1.7) แนวทางในการวัดและประเมินผล
- 1.8) หน่วยการจัดการเรียนรู้

2) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย มีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

2.1) ศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) แนวคิดพลเมืองกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ แนวคิดการบูรณาการหลักสูตร แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการเขียนหลักการของ หลักสูตรบูรณาการ

2.2) เขียนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ จากหลักการของหลักสูตรบูรณาการ

2.3) กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรบูรณาการ โดยผู้วิจัยเลือกบูรณาการ หลักสูตร โดยได้ทบทวนสมรรถนะทั้ง 10 ด้าน ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเสริมสร้าง ความเป็นพลเมืองไทย

2.4) กำหนดเวลาเรียนจากโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ

2.5) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยเลือกใช้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

2.6) เลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักสูตรบูรณา การและการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ประกอบด้วย 1) เอกสารประกอบการเรียนรู้ 2) อุปกรณ์การสอน และ 3) แหล่งเรียนรู้

2.7) ออกแบบแนวทางในการวัดและประเมินผล โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ด้วยแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้

2.8) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย

2.9) นำโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผ่านความเห็นชอบ ของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ครูและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร บูรณาการ ดังนี้

2.9.1) การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ เป็นการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยมีรายการประเมิน ดังนี้ 1) คำชี้แจงในการใช้หลักสูตรบูรณาการ 2) หลักการของหลักสูตรบูรณาการ 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ 4) โครงสร้างเนื้อหา 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อ / แหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางในการวัดและประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้

2.9.2) การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ เป็นการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกันเพียงใด โดยมีการประเมิน ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตรบูรณาการกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ โครงสร้างเนื้อหา 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับเวลาเรียน 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ 5) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับสื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) โครงสร้างเนื้อหากับเวลาเรียน 7) โครงสร้างเนื้อหากับแนวทางการจัดการเรียนรู้ 8) แนวทางการจัดการเรียนรู้กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 9) แนวทางการจัดการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ และ การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 2 คน ที่มีคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนระดับปริญญาโทขึ้นไป ได้แก่ นายพิรุณ ศิริศักดิ์ และ นายอลงกรณ์ อัสวโสรธรรม
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ที่มีคุณวุฒิด้านการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา ได้แก่ นางพิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ
3. ศิษยานุศิษย์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน ที่มีคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนหรือ ด้านการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา ได้แก่ นางสุกฤษฎี สุเสวี
4. ครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน ที่มีตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ได้แก่ นายมรกต แก้วน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตร เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างของหลักสูตรบูรณาการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง

วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

ในการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตร และ แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างของหลักสูตรบูรณาการ ได้มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ
2. กำหนดประเด็นที่จะนำมาประเมิน แล้วนำมาเขียนเป็นข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้เชี่ยวชาญ จากแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาใส่ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

มีความเห็นว่า	เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความเห็นว่า	เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
มีความเห็นว่า	เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความเห็นว่า	เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความเห็นว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

จากนั้นคำนวณคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยเทียบเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การกำหนดคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสม คือ คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างของหลักสูตร เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 70)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆของโครงร่างของหลักสูตร

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 มีความเห็นว่า สอดคล้อง

0 มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ

-1 มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ถือว่าโครงร่างหลักสูตรบูรณาการด้านนั้นมีความสอดคล้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระหว่างใช้หลักสูตรกับเครื่องมือที่ใช้ประเมินหลังใช้หลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระหว่างใช้หลักสูตร

1. แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้

เป็นแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนที่ผู้วิจัยใช้วัดความเป็นผลเมืองไทยหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการสร้างแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมวัดพฤติกรรมที่ลงมือปฏิบัติของผู้เรียนในลักษณะของการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

1.2 ศึกษาแนวคิดที่ใช้ในการสร้างหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้

1.3 สร้างข้อคำถาม จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ โดย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 12 ข้อ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 10 ข้อ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 10 ข้อ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 10 ข้อ และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 54 ข้อ

1.4 นำแบบแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรม ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ (ภาคผนวก ข)

1.5 นำแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มก่อนนำร่อง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพรายข้อโดยใช้เทคนิค 50 เปอร์เซ็นของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม มีค่าระหว่าง 0.20 – 0.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ

1.6 นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ นำมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson KR-20) พบว่า แบบตรวจสอบรายการมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 (ภาคผนวก ข)

- 1.8 พิมพ์แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์
2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
 - 2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค
 - 2.2 กำหนดประเด็นในการประเมิน
 - 2.3 กำหนดจำนวนระดับ
 - 2.4 พิจารณาการให้คะแนนในแต่ละระดับ
 - 2.5 ทดลองใช้และประเมินความเชื่อมั่นของรูบริค
3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
 - 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค
 - 3.2 กำหนดประเด็นในการประเมิน
 - 3.3 กำหนดจำนวนระดับ
 - 3.4 พิจารณาการให้คะแนนในแต่ละระดับ
 - 3.5 ทดลองใช้และประเมินความเชื่อมั่นของรูบริค
4. แบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า
 - 4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค

4.2 กำหนดประเด็นในการประเมิน

4.3 กำหนดจำนวนระดับ

4.4 พิจารณาการให้คะแนนในแต่ละระดับ

4.5 ทดลองใช้และประเมินความเชื่อมั่นของรูบริก

เครื่องมือที่ใช้ประเมินหลังการใช้หลักสูตร

1. แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

เป็นแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ที่ผู้วิจัยใช้วัดความเป็นพลเมืองไทยหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างแบบวัด โดยมีสถานการณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาแนวคิดที่ใช้ในการสร้างหลักสูตร หลักการของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3 สร้างข้อคำถามตามกรอบของเนื้อหา โดยให้ผู้เรียนอ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ การสำรวจปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหา การปฏิบัติการแก้ปัญหา และการสะท้อนผลการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์และสร้างข้อคำถาม ดังนี้ สถานการณ์ที่ 1 จำนวน 8 ข้อ สถานการณ์ที่ 2 จำนวน 7 ข้อ สถานการณ์ที่ 3 จำนวน 6 ข้อ สถานการณ์ที่ 4 จำนวน 9 ข้อ สถานการณ์ที่ 5 จำนวน 7 ข้อ และ สถานการณ์ที่ 6 จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 42 ข้อ

1.4 นำแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ตัวเลือก แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ (ภาคผนวก ข)

1.5 นำแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปหาคุณภาพของเครื่องมือรายข้อ โดยทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มก่อนนำร่อง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาค่าความยากง่าย ใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายรายข้อระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแบบอิงกลุ่ม ใช้เทคนิค 50 เปอร์เซ็นในการแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งผลการ

พิจารณาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม พบว่า ข้อมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 35 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของข้อคำถามทั้งฉบับ โดยนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (KR - 20) พบว่า แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 (ภาคผนวก ข)

2.7 พิมพ์แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ในขั้นการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

มีรายละเอียดดังนี้

2.1. การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มนาร่อง

วัตถุประสงค์

เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยกับกลุ่มนาร่อง ก่อนการไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 31 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
2. แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้
3. การประเมินการทำงานกลุ่ม
4. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
5. แบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า
6. แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

ขั้นตอนการทดลอง

ในขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. แจกวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้กับกลุ่มนาร่อง

2. ผู้วิจัยได้ทำการวัดความเป็นพลเมืองไทยของผู้เรียน โดยใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ก่อนใช้หลักสูตร

3. จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 23 คาบ โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเองด้วยแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ และครูผู้สอนประเมินการทำงานกลุ่ม ประเมินการนำเสนอ และประเมินการบันทึกการศึกษา ค้นคว้า ระหว่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

4. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวัดความเป็นพลเมืองไทยของผู้เรียน โดยใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ผลที่ได้จากการประเมินระหว่างเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียนนั้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำผลการให้คะแนนระหว่างใช้และหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ มาหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ นำมาหาค่า E_1/E_2 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดยที่

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละ 80 ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยวัดจากแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินการนำเสนอผลงาน และแบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละ 80 ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยวัดจากแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

2.2 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์

เพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

แบบแผนการทดลอง

ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองที่มุ่งเน้นการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว (One Group Pretest Posttest Design)

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ให้หลังทดลอง	ทดสอบหลัง
E	O ₁	X	O ₂

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มทดลอง
	O ₁	แทน	การวัดความเป็นพลเมืองไทยก่อนการใช้หลักสูตรบูรณาการ
	X	แทน	หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
	O ₂	แทน	การวัดความเป็นพลเมืองไทยหลังการใช้หลักสูตรบูรณาการ

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 102 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านนายเหรียญ สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดกระทู้มเสื่อปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มเลือกขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
2. แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้
3. การประเมินการทำงานกลุ่ม
4. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
5. แบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

6. แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. แจกวัสดุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้กับครูผู้สอนของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. วัดความเป็นพลเมืองไทยก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย
4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรบูรณาการ
4. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ทำการวัดความเป็นพลเมืองไทยด้วยแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การตัดสินประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการ

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองไทยโดยนำคะแนนเฉลี่ยความเป็นพลเมืองไทยระหว่างก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการกับหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ ที่วัดได้จากแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย โดยใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระต่อกัน (T-test for Dependent Samples)

เกณฑ์การตัดสินประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย คือ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเป็นพลเมืองไทย ระหว่างก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการกับหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ โดยคะแนนเฉลี่ยความเป็นพลเมืองไทยหลังใช้หลักสูตรบูรณาการต้องสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ

เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการศึกษา

ในขั้นของการศึกษาเจตคติการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ ผู้วิจัยได้ใช้แบบศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน

นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

จำนวน 102 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

ขั้นตอนการสร้าง

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

2. กำหนดวัตถุประสงค์

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

5. ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และพิมพ์แบบวัดเจตคติฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ สอบถามนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ในขั้นตอนนี้เป็นผลจากการสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตร

ผลการสังเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยทำการคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการสร้างหลักสูตรบูรณาการ โดยพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 8 สมรรถนะหลักที่สามารถนำมาบูรณาการเชื่อมโยงกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยได้ ประกอบไปด้วย ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล(Media, Information and

Digital Literacy : MIDL) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) และ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) ดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
1. สสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <p>1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้ กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตนเอง</p> <p>สืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)</p> <p>1. สืบสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยสามารถตั้งคำถามสำคัญ ออกแบบและวางแผนการสำรวจตรวจสอบข้อมูลเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการสำรวจตรวจสอบ รวมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณะซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเป็นผู้รักในความมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสม รักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน 2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม <p>การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ 2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน 3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง 4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี 5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน 6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>ประเพณี</p> <p>3. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>4. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา</p> <p>5. ติดตามสถานการณ์ เหตุการณ์บ้านเมือง และปัญหาของชุมชน สังคม และโลก มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหา</p> <p>6. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชน และภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p> <p>7. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือจัดข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม</p>

ตารางที่ 3 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
2. วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <p>1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน</p> <p>3. อ่านสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยมีวัตถุประสงค์การอ่านที่ชัดเจนอ่านได้อย่างเข้าใจ ถูกต้อง ตรงประเด็น โดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ และกลวิธีการอ่านต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์แปลความ ตีความ และประเมินสาระได้อย่างรู้เท่าทันในเจตนาของผู้เขียนและนำความคิดความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)</p> <p>1. หาข้อสรุป หรือข้อความคาดการณ์ของสถานการณ์ปัญหา และระบุถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อยืนยันหรือคัดค้านข้อสรุปหรือข้อความคาดการณ์นั้น ๆ อย่างสมเหตุสมผล และใช้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) ในการสร้างแบบรูปและข้อคาดเดาหรือใช้เหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning)</p> <p>การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)</p> <p>1. สามารถเขียนผังเชื่อมโยงเหตุและผลจากเหตุต้นทางถึงผลปลายทางโดยแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงเหตุและผลแทรกระหว่างเหตุต้นทางและผลปลายทางอย่างเป็นลำดับและครบถ้วนเพื่อสรุป/สร้างความรู้ทางวิทยาศาสตร์</p> <p>2. โต้แย้งในประเด็นทางวิทยาศาสตร์โดยการให้เหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านพร้อมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจเลือกเหตุผลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดและกล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็นบนฐานความรู้ พร้อมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น</p> <p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <p>1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสมรักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสานกับสากลอย่างกลมกลืน</p> <p>2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม</p> <p>ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking)</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>1. ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามแผนเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและประเมินผล</p> <p>การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)</p> <p>1. เข้าถึงแหล่งสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อใช้สืบค้นข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการอย่างเข้าใจ และเลือกเรื่องที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม</p> <p>2. เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของตนเองเมื่อใช้สื่อ สารสนเทศ ทั้งการเข้าถึง ส่งต่อ และกระจายข้อมูลข่าวสาร โดยรับผิดชอบผลกระทบทั้งต่อตนเองผู้อื่นและสังคม</p> <p>การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <p>1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน</p> <p>3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง</p> <p>4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาท ที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี</p> <p>5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน</p> <p>6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก</p> <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <p>1. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>2. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>3. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา</p> <p>4. ติดตามสถานการณ์ เหตุการณ์บ้านเมือง และปัญหาของชุมชน สังคม และโลก มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหา</p> <p>5. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชน และภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p> <p>6. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือจัดข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม</p>

ตารางที่ 4 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
3. วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <p>1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความคำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้องตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>3. อ่านสาระในรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยมีวัตถุประสงค์การอ่านที่ชัดเจนอ่านได้อย่างเข้าใจ ถูกต้อง ตรงประเด็นโดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ และกลวิธีการอ่านต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์แปลความ ตีความ และประเมินสาระได้อย่างรู้เท่าทันในเจตนาของผู้เขียนและนำความคิดความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)</p> <p>1. วางแผนหาวิธีการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้กระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมที่ประกอบด้วยขั้นตอนการระบุปัญหาการสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบการสร้างต้นแบบโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ภายใต้ข้อจำกัด หรือตามสภาพบริบทตลอดจนการทดสอบคุณภาพของต้นแบบเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับแก้ไขการออกแบบและต้นแบบให้มีความเหมาะสม</p> <p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <p>1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสมรักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน</p> <p>2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม</p> <p>ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking</p> <p>1. ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามแผนเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและประเมินผลการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <p>1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน</p> <p>3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงจัง</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง</p> <p>4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี</p> <p>5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน</p> <p>6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก</p> <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <p>1. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี</p> <p>2. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>3. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา</p> <p>4. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชนและภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p> <p>5. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือจัดข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม</p>

ตารางที่ 5 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
<p>4. ปฏิบัติการ แก้ปัญหา ชุมชนท้องถิ่น</p>	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟัง ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม 2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน <p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสม รักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน 2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม <p>การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ 2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน 3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี</p> <p>5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน</p> <p>6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก</p> <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <p>1. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>2. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม และประเพณี</p> <p>3. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>4. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา</p> <p>5. มีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาาร่วมกัน สามารถแสดงจุดยืนของตนเองมีทักษะในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการให้ความร่วมมือ และการแสดงออกซึ่งความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย</p> <p>6. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชน และภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	7. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือจัด ข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม

ตารางที่ 6 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กับความเป็นพลเมืองไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชน
ท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
5. การสะท้อนผล การแก้ปัญหา ชุมชนท้องถิ่น	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็น ข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่าง กันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกัน ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิต ของตนและส่วนรวม 2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งตรวจสอบ ความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน 3. เขียนโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสื่อสารข้อมูล ความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในรูปแบบที่หลากหลายโดยใช้กลวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม สามารถเขียนสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนา เข้าใจได้ง่าย และถูกต้องตาม อักขรวิธี ใช้กระบวนการเขียนผลิงานในทางสร้างสรรค์อย่างรับผิดชอบและ เคารพในสิทธิของผู้อื่น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสม รักษาบุคลิกภาพความเป็นไทยผสมผสานกับสากลอย่างกลมกลืน 2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม <p>ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามแผนเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุป และประเมินผล <p>การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ 2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน 3. รับฟัง ขอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง 4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาท <p>ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจ และให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน 6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะ
	<p>ในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก</p> <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี 3. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข 4. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา 5. มีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาาร่วมกัน สามารถแสดงจุดยืนของตนเอง มีทักษะในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการให้ความร่วมมือ และการแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ที่จะอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย 6. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชนและภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง 7. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือจัดข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม

1.2 การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ

การดำเนินการในการสร้างโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นโครงสร้าง ซึ่งมีส่วนประกอบและรายละเอียดดังนี้

1) หลักการของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย พัฒนาขึ้นจากการนำแนวคิดของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) แนวคิดพลเมืองกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวคิดการบูรณาการหลักสูตร และแนวคิดการพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งหลักสูตรบูรณาการ มีหลักการดังนี้ 1) จัดการศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อบทบาทหน้าที่ของพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของชุมชน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสมดุล 2) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยผู้เรียนใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะจากศาสตร์หลายแขนง เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ และ 3) พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่สามารถแก้ไขปัญหาชุมชน คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยมีการวางแผนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ จนเป็นพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาชุมชน และสามารถชักจูง โน้มน้าว ให้ผู้อื่น มาร่วมแก้ไขปัญหาได้

2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย จัดทำ ขึ้นจากหลักการของหลักสูตรบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองไทย คือ 1) มีความรู้ความ เข้าใจและความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) มีความรู้ความเข้าใจความตระหนักและความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัยปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ 3) มีความสามารถในการวางแผน และลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ และ 4) มีเจตคติและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องแทรก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นส่วนหลักของหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ ในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) การสืบ สอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) ทักษะชีวิตและ ความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) และ

การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) และ วิเคราะห์ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ที่เกี่ยวข้องแล้วออกแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วย บูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้หัวข้อ (Theme) เดียวกัน คือ “ความเป็นพลเมืองไทย”

4) เวลาเรียน หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างเวลาเรียน ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 23 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น	เวลาเรียน 5 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง ความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) สสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 3) วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 4) ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น และ 5) สะท้อนผล การแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ ตัวอย่าง การร่วมมือร่วมพลังในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น 2. อุปกรณ์การสอน ได้แก่ พาวเวอร์พอยต์ เรื่อง ความหมาย บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมืองไทย การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ และจอภาพ 3. แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่นหรือบริเวณ พื้นที่รอบโรงเรียน

7) แนวทางในการวัดและประเมินผล เน้นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของความเป็นพลเมืองไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) การวัดและการประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการวัดและประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โดยใช้แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของผู้เรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินการนำเสนอผลงานและแบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า ด้วยเกณฑ์คะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 2) การวัดและการประเมินผลท้ายหลักสูตรบูรณาการ เป็นการวัดและประเมินผลความรู้ ทักษะ และเจตคติผ่านสถานการณ์ โดยใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ด้วยเกณฑ์คะแนนสูงกว่าร้อยละ 80

8) หน่วยการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 แผน ได้แก่ 1) สำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 3) วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น 4) ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น และ 5) สะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ประเมินหลักสูตรบูรณาการที่สร้างขึ้น โดยใช้แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ จำนวน 12 ข้อ และ ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ จำนวน 10 ข้อ

ซึ่งผลการประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาข้อสรุป เกี่ยวกับความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 7-8

ตารางที่ 7 ระดับความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็น
พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
(ก.) ด้านเอกสารของหลักสูตรบูรณาการ			
1. คำชี้แจงในการใช้หลักสูตรบูรณาการ			
1.1 ความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 ความเป็นไปได้	4.80	0.45	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตรบูรณาการ			
2.1 ความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 ความเป็นไปได้	4.80	0.45	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ			
3.1 ความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 ความเป็นไปได้	4.80	0.45	มากที่สุด
4. โครงสร้างเนื้อหา			
4.1 ความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 ความเป็นไปได้	4.60	0.89	มากที่สุด
5. แนวทางการจัดการเรียนรู้			
5.1 ความชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 ความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
5.3 ความเป็นไปได้	4.60	0.55	มากที่สุด
6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้			
6.1 ความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 ความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
6.3 ความเป็นไปได้	5.00	0.00	มากที่สุด
7. แนวทางในการวัดและประเมินผล			
7.1 ความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
7.2 ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
7.3 ความเป็นไปได้	4.60	0.55	มากที่สุด
(ข). หน่วยการจัดการเรียนรู้			
8. การจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 1 การสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น	4.40	0.55	มาก
9. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	4.40	0.55	มาก
10. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 3 การวางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	4.40	0.55	มาก
11. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 4 การปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชน	4.40	0.55	มาก
12. แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 5 การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	4.40	0.55	มาก
	4.72	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์กรประกอบของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD. = 0.22$) ถือว่า โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการมีคุณภาพเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้

ตารางที่ 8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ

รายการประเมิน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง	ความหมาย
(ก) ด้านภาพรวม		
1. หลักการของหลักสูตรบูรณาการกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ	1.00	สอดคล้อง
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ โครงสร้างเนื้อหา	1.00	สอดคล้อง
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับเวลาเรียน	1.00	สอดคล้อง
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการกับสื่อและแหล่งเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
6. โครงสร้างเนื้อหากับเวลาเรียน	1.00	สอดคล้อง
7. โครงสร้างเนื้อหากับแนวทางการจัดการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
8. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับสื่อและแหล่งเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
9. แนวทางการจัดการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
(ข) ด้านหน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
10. ความสอดคล้องภายในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
10.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 1 การสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น		
10.1.1 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
10.1.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	ความหมาย
10.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 2 การวิเคราะห์ ปัญหาชุมชนท้องถิ่น		
10.2.1 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
10.2.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
10.3 แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 3 การวางแผนการ แก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น		
10.3.1 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
10.3.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	0.80	สอดคล้อง
10.4 แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 4 การปฏิบัติการ แก้ปัญหาชุมชน		
10.4.1 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
10.4.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
10.5 แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยที่ 5 การสะท้อนผล การแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น		
10.4.1 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
10.4.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
	0.97	สอดคล้อง

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบในภาพรวมของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ (โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย
ได้แก่ 1) การศึกษานำร่อง และ 2) การทดลองใช้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนได้ผลดังนี้

2.1 ผลการศึกษานำร่องหลักสูตรบูรณาการ

ผลการศึกษานำร่องหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2563 จำนวน 31 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 คะแนนผลการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และหลังเรียน จากการนำร่อง
หลักสูตรบูรณาการ

การประเมิน		คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละ
ระหว่าง เรียน	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	42	33.58	1.26	79.95
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	55	43.48	1.67	79.06
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	40	32.45	1.79	81.13
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	40	33.90	1.72	84.76
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	42	34.55	1.82	82.26
รวมระหว่างเรียน		219	177.97	6.12	81.26
หลังเรียน	แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย	30	24.29	4.89	80.97

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนตามหลักสูตร
บูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนจากการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5
ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 177.97 จากคะแนนเต็ม 219 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.26 และมีคะแนน

จากการทำแบบวัดความเป็นพลเมืองไทยหลังเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 24.29 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.97 ดังนั้น หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.26/80.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา นำร่อง ได้พบปัญหาและอุปสรรคระหว่างการใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ซึ่งปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้วิจัยไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ในบางหน่วยการเรียนรู้ และใบงานในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 – 2 ข้อคำถามขาดความสมบูรณ์ ทำให้ผู้เรียนสับสนในการตีความข้อคำถาม ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขและจะนำไปใช้ทดลองจริงต่อไป

2.2 ผลการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ โดยนำคะแนนความเป็นพลเมืองไทยจากการทดสอบด้วยแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย ระหว่างก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการ และหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านนายเหรียญ สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดกระทู้มเสื่อปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน รวมทั้งหมด 102 คน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนจากการวัดความเป็นพลเมืองไทยระหว่างก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการกับหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ

ความเป็นพลเมืองไทย	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	sig
ก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการ	102	30	12.74	3.46	23.44	0.01*
หลังใช้หลักสูตรบูรณาการ	102	30	24.04	3.30		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการทดสอบวัดความเป็นพลเมืองไทย หลังจากใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบแบบไม่อิสระ (T – test for Dependent Samples) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นพลเมืองไทย หลังใช้หลักสูตรบูรณาการสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสรุปผล ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ครูมีสื่อ / อุปกรณ์ในการนำเข้าสู่บทเรียน	4.12	0.80	มาก
2. ครูบอกวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	4.09	0.82	มาก
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ ภายใต้งื่อนใจที่ครู	4.08	0.76	มาก
4. นักเรียนได้สำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น	4.06	0.87	มาก
5. นักเรียนได้อธิบายปัญหาในชุมชนท้องถิ่น	3.92	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
6. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาในชุมชนท้องถิ่น	4.02	0.84	มาก
7. ครูกระตุ้นให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น	3.98	0.81	ปานกลาง
8. การลงคะแนนเลือกปัญหาในชุมชนท้องถิ่น	4.07	0.85	มาก
9. ครูได้อธิบายถึงวิธีการสืบค้นข้อมูล	4.17	0.84	มาก
10. นักเรียนได้นำข้อมูลที่ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
ภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม	4.15	0.81	มาก
11. นักเรียนได้อธิบายถึงข้อมูลที่นักเรียนค้นพบ	4.14	0.79	มาก
12. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดวิธีแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นด้วยตนเอง	4.18	0.79	มาก
13. ครูให้คำปรึกษาในประเด็นที่นักเรียนสงสัย	4.11	0.78	มาก
14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามหรือเสนอแนะถึง			
แผนงานของกลุ่มอื่นๆ	4.17	0.84	มาก
15. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนปรับปรุงแผนงานของกลุ่มตนเอง	4.18	0.85	มาก
16. นักเรียนได้ลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น โดยมีครูควบคุมดูแล	4.14	0.80	มาก
17. นักเรียนได้นำเสนอผลงานในโรงเรียน	4.13	0.77	มาก
18. นักเรียนได้พูดคุยจูงใจให้ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น	4.13	0.85	มาก
19. นักเรียนได้ประเมินตนเอง	4.10	0.84	มาก
20. ครูมีวิธีการให้คะแนนที่หลากหลาย	4.27	0.84	มาก
	4.11	0.81	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร
บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.11$, $SD. = 0.81$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยมีลักษณะการบูรณาการ
แบบบูรณาการหลายสมรรถนะ โดยใช้ความเป็นพลเมืองไทย มาเป็นแกนในการบูรณาการ
เชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 8 สมรรถนะ
หลักที่ ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) การสืบสอบทาง
วิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) ทักษะชีวิตและความเจริญ
แห่งตน (Life Skills and Personal Growth) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order
Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking
การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)
การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) ซึ่ง
โครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้างเนื้อหา
4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อ / แหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางการวัดและประเมินผล
และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ
มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) และมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ
($\bar{X} = 0.97$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มนำร่อง พบว่า ความก้าวหน้าระหว่างเรียนมีคะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 177.97 คิดเป็นร้อยละ 81.26 มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.29 คิดเป็นร้อยละ 80.97
หรือเท่ากับ 81.26/80.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการมีประสิทธิภาพ

ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนความเป็นพลเมืองไทยหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตรบูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อ / แหล่งเรียนรู้ 7) แนวทางในการวัดและประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรมล ศตวุฒิ (2560 : 10) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) เนื้อหา 6) การจัดการเรียนการสอน 7) แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 8) แนวทางการใช้หลักสูตร จะเห็นได้ว่าการพัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรบูรณาการ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นอย่างดี จึงทำให้องค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร ที่กล่าวมาในข้างต้น การตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ พบว่า โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการมีคุณภาพเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ องค์ประกอบในภาพรวมของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตาม

เกณฑ์ที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร วิไลพรหม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของสกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทธา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทธา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก ($= 4.06, SD = 0.29$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ. (2553 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน

2. การทดลองหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มนำร่อง พบว่า ความก้าวหน้าระหว่างเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 177.97 คิดเป็นร้อยละ 81.26 มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.29 คิดเป็นร้อยละ 80.97 หรือเท่ากับ 81.26/80.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดตรา รุ่งเรือง (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง อาเซียนศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ผลการนำหลักสูตรบูรณาการไปใช้ผ่านแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.06 / 82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้หลักสูตรบูรณาการได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริงในการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนการศึกษาสำรวจปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้บทบาทหน้าที่และความตระหนักของพลเมืองไทย ร่วมกันสืบค้นข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนทั้งในมิติ

ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ถึงสาเหตุของปัญหาาร่วมกัน และเกิดความตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา ร่วมกันวางแผน และเขียนแผนการดำเนินงาน นำเสนอความคิดของตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำเสนอผลงานปรับปรุงแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้วิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าตนสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ ผู้เรียนลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามแผนการดำเนินงานการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ได้วางไว้ โดยมีการบันทึกความก้าวหน้า ปัญหา และประชุมสะท้อนปัญหาที่พบในระหว่างการดำเนินงานรวมถึงนำเสนอ แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน และร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ จัดทำเป็นสื่อหรือนิทรรศการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้และเชิญชวนให้บุคคลอื่นร่วมมือร่วมพลังในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับ ทิพย์พาพร ตันติสุนทร (2558 : 55) กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญของพลเมืองไทย คือ ผู้ที่มองและเข้าใจสังคม ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เข้าใจความแตกต่าง เคารพกฎกติกา และไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 30) กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองไทยต้องมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่าง และเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาของสังคมของตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning) ในหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลรภัศ เทียมทิพร (2559 : 4) กล่าวว่า ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และเริ่มต้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นพบเห็นในชีวิตได้ในชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้โดยการ ค้นหาและแสวงหาความรู้ คำตอบด้วยตนเอง ค้นหาความรู้ข้อมูลร่วมกัน เป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม นำความรู้มาบูรณาการกับทักษะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคำตอบ และผู้เรียนสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561: 51) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหลักการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในมิติที่เรียกว่า “คิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโลกแต่ปฏิบัติในระดับท้องถิ่น (Think Globally, Act Locally) เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองเน้นประสบการณ์จริง (Experiential Learning) และใช้กระบวนการเรียนรู้ (Process Learning)

เช่น การเรียนรู้จากโครงการ (Project-Based Learning) และ คะแนนความเป็นพลเมืองไทยของกลุ่มตัวอย่างที่หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีวัฒน์ ช่างคิด (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทย กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา จังหวัดระนอง โดยใช้หลักสูตรการสร้างสำนึกพลเมืองไทย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก จำนวน 7 หน่วย และผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน 5 หน่วย ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดียิ่ง สำหรับการประเมินสำนึกความเป็นพลเมืองไทยของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับสูง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาระดับปานกลาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และระดับต่ำ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $SD. = 0.81$) สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (ม.ป.ป. : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นและผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา บรรทมพร (2553 : 117) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาคำตอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการสืบค้นและค้นหาความรู้ที่ตนเองจำเป็นต้องมีการแนะนำสื่อและแหล่งค้นหาข้อมูลที่ถูกต้อง ครูควรให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข บุญมี. (2555 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง ดำเนินการกระจำบ้านเรา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนสามารถนำคะแนนจากการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย โยงกลับไปยังตัวชี้วัดในรายวิชาต่างๆ เพื่อลดภาระงานของผู้เรียนได้

1.2 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำหลักสูตรบูรณาการไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองไทย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สร้างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลธรรพ์ เทียมทิพร. (2559). “การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงโดยใช้โครงงานเป็นฐาน”, วารสารจัดการเรียนรู้. 3 (3), 1-16.
- คณะกรรมการวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561 : 6). “แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต”, วารสารการศึกษาไทย. 15 (147), 6-10.
- _____. (มปป.) **รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2555). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). “การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน”, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (1), 7-20.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2557). “แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในสังคมไทย”, **แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย Civic Education**. (หน้า 1-10). วันที่ 14 ธันวาคม 2553 โรงแรมรามารการ์เดนส์. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ถวิลวดี บุรีกุล พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ และสตีเฟน ธนานิธิโชติ. (2555). **เพิ่มพลังพลเมืองเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิพย์พาพร ดันตีสุนทร. (2558). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง Civic Education for Thai Society**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ทิตินา แคมมณี. (2562). **10 สมรรถนะหลัก ปั่นเด็กไทยฉลาดรู้..อยู่ดีมีสุข มีความสามารถสูง และใส่ใจสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563, จาก <http://site.ksp.or.th/content.php?site=library&SiteMenuID>
- เทพกัญญา พรหมชาติแก้ว. (2557). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning: PBL)”, นิตยสาร สสวท. 42 (188), 14-17.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2556). “โครงสร้างทางสังคม บทบาทและนโยบายสาธารณะกับความเป็
พลเมือง”, วารสารศิลปศาสตร์. 5 (1), 49-62.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2560). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นริรัชต์ ฝันเชียร. (2563). หลักสูตรฐานสมรรถนะสู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ :
มปท. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.trueplookpanya.com/blog/content/79321>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทแอคทีฟ
พริ้นท์ จำกัด.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2553). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง Civic Education. กรุงเทพฯ :
อักษรสัมพันธ์.
- ปรีวัฒน์ ช่างคิด. (2560). การพัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อสร้างสำนึกความเป็น
พลเมืองไทยกรณีศึกษา เด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะเหลา จังหวัดระนอง.
กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พูนสุข บุญมี. (2555). การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการ เรื่อง ตำนานกระฉันทบ้านเรา อำเภ่อู้อทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2. คุยฎีนิพนธ์ การศึกษาคุยฎีบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553. (2553). ราชกิจจานุเบกษา หน้า 1-3.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2554). เอกสารประกอบการสอน วิชา 0506701 การพัฒนาหลักสูตร.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุวธิดา คำปวน. (2561). “การบูรณาการ : เส้นทางแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21”, วารสารการ
บริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 8 (1), 25-38.
- วิจิตร วิไลพรหม. (2559). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน กลุ่มสาระ
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชัย วงใหญ่. (2554). **นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง**. กรุงเทพฯ : อารีย์ แอนด์ ปรี๊น จำกัด.
- วิภาดา บรรทมพร. (2553). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สกุลวัฒน์ รัชนิกร. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2554). “ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองและพลโลกในศตวรรษที่ 21,” ใน **การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย Citizenship and the Future of Thai Democracy**, (หน้า 225 - 229) วันที่ 22 - 24 มีนาคม 2555 ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (มปป.). **การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (มปป.) **วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์**. กรุงเทพฯ สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation/page/>
- สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2562). **รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๒ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2557). **หลักสูตรบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs 4.7)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2562). **เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). **พื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2558). **คู่มือพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน**. นครปฐม : สินทวิ พรินต์ติ้ง.
- อัญชติ ทองเอม. (2561). “การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21”, **วารสารวิจัยองค์การปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 8 (3), 185-199
- อรนุช ลิมตศิริ. (2554). **หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุตตรา รุ่งเรือง. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง อาเซียนศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. ชื่อ – สกุล วุฒิการศึกษาสูงสุด / สาขา สถาบัน สาขาที่เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง	ผศ.ดร.พิมพ์วิณี สุวรรณโณ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต / วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2. ชื่อ – สกุล วุฒิการศึกษา / สาขา / สถาบัน สาขาที่เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง	อ.ดร.อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต / การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง การศึกษามหาบัณฑิต / การวิจัยและพัฒนาศักยภาพ มนุษย์ (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การสอนสังคมศึกษา / การวิจัยและสถิติทางการศึกษา อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. ชื่อ – สกุล วุฒิการศึกษาสูงสุด/สาขา สถาบัน สาขาที่เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง	ดร.พิรุณ ศิริศักดิ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต / หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรและการสอน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนราชินีบน

4. ชื่อ – สกุล วุฒิการศึกษาสูงสุด/สาขา สถาบัน สาขาที่เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง	นางสุกฤทัย สุเสวี ครุศาสตรมหาบัณฑิต / บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
5. ชื่อ – สกุล วุฒิการศึกษาสูงสุด/สาขา สถาบัน สาขาที่เชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง	นายมรกต แก้วน้อย ครุศาสตรบัณฑิต / ภาษาไทย วิทยาลัยครูจันทระเกษม ภาษาไทย ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๘๒๐๕.๐๙/ ๐๘๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๗) พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผศ.ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
๒. แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
๓. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วย
๔. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความเป็นพลเมืองไทย

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายวัชรินทร์ กองสุข เป็นนิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ นิสิตผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.สุธาสินี บุญญาพิทักษ์	ประธานที่ปรึกษา
อาจารย์ ดร.วัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนน	กรรมการที่ปรึกษา

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินหลักสูตรบูรณาการ แบบทดสอบ และแบบวัด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนา หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม)
 รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐-๗๔๓๑-๗๖๕๕ , โทรสาร ๐-๗๔๓๑-๗๖๕๖

ที่ อว ๘๒๐๕.๐๙/๐๑๔๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่านายวัชรินทร์ กองสุข เป็นนิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตร
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความเป็น
พลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.สุธาสินี บุญญาพิทักษ์ ประธานที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.วัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนิล กรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จากนักเรียนโรงเรียนของท่าน
และเพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้า
ทำการเก็บข้อมูลการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๗๔๓๑-๗๖๕๕ / โทรสาร ๐-๗๔๓๑-๗๖๕๖

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้าง
ความเป็นพลเมืองไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการใช้หลักสูตรบูรณาการ

การใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องแทรก
ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รหัสวิชา
ส 16101

2. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรที่บูรณาการ ผสานหลาย
สมรรถนะ คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำสมรรถนะในแต่ละด้านเป็นตัวตั้ง และวิเคราะห์ตัวชี้วัด
ที่เกี่ยวข้องแล้วออกแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
อย่างเป็นธรรมชาติและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

3. หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
เป็นฐาน (Project Based Learning)

4. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย อาจมี
การยืดหยุ่นในเรื่องของระยะเวลาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

หลักการของหลักสูตรบูรณาการ

1. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อบทบาทหน้าที่ของพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสมดุล
2. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยผู้เรียนใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะจากศาสตร์หลายแขนง เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่สามารถแก้ไขปัญหาชุมชน คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยมีการวางแผนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมคิดร่วมทำ จนเป็นพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาชุมชน และสามารถชักจูง โน้มน้าวให้ผู้อื่นมาร่วมแก้ไขปัญหาก็ได้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. มีความรู้ความเข้าใจความตระหนักและความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัยแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่
3. มีความสามารถในการวางแผนและลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ
4. มีเจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โครงสร้างเนื้อหา

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นส่วนหลักของหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล(Media, Information and Digital Literacy : MIDL) การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) และวิเคราะห์ตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ที่เกี่ยวข้องแล้วออกแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้หัวข้อ (Theme) เดียวกัน คือ “ความเป็นพลเมืองไทย”

เวลาเรียน

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนคาบ
1. ตำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น	- ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) - การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 2.1 ป.6/1/3/4 ส 2.2 ป.6/2 ภาษาไทย ท 3.1 ป.6/4/6 วิทยาศาสตร์ ว 2.1 ป.6/1	5

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน คาบ
	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) - การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) - การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) 	ว 8.1 ป.6/3/4/6/7 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ง 1.1 ป.6/1/2/3 หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 1/6/7/8	
2. วิเคราะห์ปัญหา ชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) - การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) - ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) - ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking 	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 2.1 ป.6/3/4/5 ส 3.2 ป.6/2 ส 5.1 ป.6/1/2 ภาษาไทย ท 3.1 ป.6/4/6 วิทยาศาสตร์ ว 2.1 ป.6/3 ว 2.2 ป.6/1/3 ว 8.1 ป.6/4/6/7 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ง 1.1 ป.6/1/2/3 ง 3.1 ป.6/2 หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม)	4

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน คาบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล(Media, Information and Digital Literacy : MIDL) - การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) - การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) 	จุดเน้นที่ 1/6/7/8/10	
3. วางแผนการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) - การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) - ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) - ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, 	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 2.1 ป.6/2/3 ส 5.2 ป.6/3 ภาษาไทย ท 3.1 ป.6/4/6 คณิตศาสตร์ ค 2.2 ป.6/3 ค 6.1 ป.6/1/2/3/5/6 วิทยาศาสตร์ ว 2.2 ป.6/4/5 งานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ง 1.1 ป.6/1/2/3 หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 1/6/7/8/10	4

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน คาบ
	Problem Solving, Creative Thinking - การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) - การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)		
4. ปฏิบัติการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	- ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) - ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) - การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) - การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 2.1 ป.6/3 ส 2.2 ป.6/2 ภาษาไทย ท 3.1 ป.6/4/5/6 วิทยาศาสตร์ ว 8.1 ป.6/4/6/7 สุขศึกษาและพลศึกษา พ 4.1 ป.6/1 การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ง 1.1 ป.6/1/2/3 ง 3.1 ป.6/3 หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 1/6/7/8/10	4

หน่วยการเรียนรู้	สมรรถนะหลัก	กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนคาบ
5. การสะท้อนผลการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) - ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) - ทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) HOTS: Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking - การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) - การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นตัวมีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) 	<p>สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p> <p>ส 2.1 ป.6/3</p> <p>ส 2.2 ป.6/2</p> <p>ส 3.1 ป.6/3</p> <p>ภาษาไทย</p> <p>ท 3.1 ป.6/4/5/6</p> <p>วิทยาศาสตร์</p> <p>ว 8.1 ป.6/8</p> <p>ศิลปะ</p> <p>ศ 1.1 ป.6/6/7</p> <p>การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี</p> <p>ง 1.1 ป.6/1/2/3</p> <p>ง 3.1 ป.6/3/4/5</p> <p>หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม)</p> <p>จุดเน้นที่ 1/6/7/8/10</p>	6

ตัวอย่างแนวทางการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
<p>ขั้นที่ 1 สํารวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น</p> <p>การร่วมมือรวมพลังของนักเรียนในการศึกษาสำรวจปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ หรือเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้บทบาทหน้าที่และความตระหนักของพลเมืองไทย</p>	<p>เมื่อเรียนจบขั้นตอนนี้แล้ว นักเรียนทุกคนจะสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ ร่วมมือรวมพลังศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ อธิบายสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ได้จากการสำรวจได้ บอกความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังกันแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> สร้างสถานการณ์กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น ให้คำปรึกษา กำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบการศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่นของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นล่วงหน้าเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น ของนักเรียน ให้คำปรึกษา กำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ สร้างกลุ่มเพื่อการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังในการศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่นตามความเหมาะสม/หรือตามคำแนะนำของครู ร่วมมือรวมพลังในการศึกษาสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานที่แสดงสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่นอย่างละเอียด นำเสนอสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่นหน้าห้องเรียน เลือกปัญหาชุมชนท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
		<p>5. กระตุ้นให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง</p> <p>6. เสริมสร้างให้นักเรียนเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของกลุ่ม</p> <p>7. เสริมสร้างทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน</p> <p>8. เสริมสร้างให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ ของห้องเรียนและ โรงเรียน</p>	<p>6. ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง</p> <p>7. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของกลุ่ม</p> <p>8. มีทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน</p> <p>9. ปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ ของห้องเรียนและ โรงเรียน</p>

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้

- ตัวอย่าง การร่วมมือร่วมพลังในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

2. อุปกรณ์การสอน

2.1 เพาเวอร์พอยต์ เรื่อง ความหมาย บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมืองไทย

2.2 เพาเวอร์พอยต์ เรื่อง การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2.3 เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ และจอภาพ

3. แหล่งเรียนรู้

- ชุมชนท้องถิ่นหรือบริเวณพื้นที่รอบโรงเรียน

ตัวอย่างแนวทางในการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลจะมีการประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยจะครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งการวัดและประเมินผลจะเป็นการวัดพฤติกรรมของนักเรียน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์นำทาง	เป้าหมายเชิงพฤติกรรม	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ตำรวจ ปัญหาชุมชน ท้องถิ่น	1. อธิบายบทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ 2. ร่วมมือร่วมพลังศึกษาสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้ 3. อธิบายสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่น	1. สามารถสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้ 2. สามารถบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้	- แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียน ทำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 - แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	คะแนนสูง กว่าร้อยละ 80

หน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์นำทาง	เป้าหมายเชิงพฤติกรรม	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
	<p>ที่ได้จากการสำรวจได้</p> <p>4. บอกความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังกันแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นได้</p>		<p>- การประเมินการนำเสนอผลงาน</p>	

**ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ตำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น**

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่นักเรียนได้ปฏิบัติ
ที่เป็นจริง

เป้าหมายเชิงพฤติกรรม

1. สามารถสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้
2. สามารถบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้

รายการพฤติกรรม	พฤติกรรม	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. ฉันร่วมกันวางแผนกับเพื่อนก่อนการลงสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น
2. ฉันมักจะแสดงความคิดเห็นในการวางแผนก่อนการลงพื้นที่สำรวจ ปัญหาชุมชนท้องถิ่น
3. ฉันมักจะทบทวนขั้นตอนการลงพื้นที่ก่อนการสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น
4. ฉันปฏิบัติตามขั้นตอนในการสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่น
5. ฉันขอจดบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น
6. ฉันขอวาดภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น
7. ฉันมักจะตรวจสอบการจดบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น
8. ฉันอธิบายสิ่งที่จดบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นให้เพื่อน ในกลุ่มของฉันฟัง
9. ฉันมักจะตอบคำถามเพื่อนที่สงสัย ในสิ่งที่ฉันจดบันทึกปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น
10. ฉันขอฟังการนำเสนอการสำรวจปัญหาชุมชนท้องถิ่นของเพื่อนของฉัน
11. ฉันสอบถามในประเด็นที่ฉันสงสัยเกี่ยวกับการสำรวจปัญหา ชุมชนท้องถิ่นของผู้อื่น
12. ฉันเขียนสรุปผลการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

การประเมินการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ประเมิน / บุคคลที่ประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			หมายเหตุ
		ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1	ความร่วมมือ				
2	ขั้นตอนการทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	ความรับผิดชอบ				
5	ตรงต่อเวลา				
รวมคะแนน					

ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

คำอธิบายเชิงคุณภาพการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความร่วมมือ	กระจายงานได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความสามารถของสมาชิกทุกคน	กระจายงานได้ทั่วถึงแต่ไม่ตรงตามความสามารถของสมาชิก	กระจายงานไม่ทั่วถึง
ขั้นตอนการทำงาน	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มทำงานจนกระทั่งผลงานเสร็จสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน แต่ความสำเร็จของงานยังไม่ค่อยสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจนทำให้ผลงานไม่สมบูรณ์
การแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น	สมาชิกมากกว่าครึ่งร่วมแสดงความคิดเห็น	สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์	สมาชิกบางคนเลี้ยงงานไม่ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและงานไม่ค่อยสมบูรณ์	สมาชิกไม่มีความรับผิดชอบ ทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย
ตรงต่อเวลา	ส่งตรงเวลาตามที่กำหนดไว้	ส่งเข้าไป 1-2 วัน	ส่งช้าเกินกว่า 2 วัน

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

กลุ่มที่ประเมิน / บุคคลที่ประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			หมายเหตุ
		ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1	การทักทวนผู้ฟัง				
2	การออกเสียง				
3	ความสอดคล้องกับหัวเรื่อง				
4	ลำดับเรื่องราว				
5	เวลาที่ใช้				
รวมคะแนน					

ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

คำอธิบายเชิงคุณภาพการนำเสนอผลงาน

ประเด็นการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การทักทายผู้ฟัง	พูดทักทายแนะนำตัวเองได้ถูกต้องชัดเจนด้วยความมั่นใจ	พูดทักทายแนะนำตัวเองได้ถูกต้องชัดเจนแต่ขาดความมั่นใจ	พูดทักทายแนะนำตัวเองไม่ถูกต้องและขาดความมั่นใจ
การออกเสียง	ออกเสียงถูกต้องชัดเจนทุกคำ	ออกเสียงผิดระหว่าง 1 - 3 คำ	ออกเสียงผิดเกิน 3 คำ
ความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง	พูดตรงกับหัวข้อเรื่องครอบคลุมเนื้อหาตามหัวข้อเรื่องอย่างชัดเจน	พูดตรงกับหัวข้อเรื่องแต่เนื้อหาบางส่วนยังไม่ชัดเจน	พูดตรงกับหัวข้อเรื่องเพียงบางส่วนและเนื้อหายังไม่ชัดเจน
ลำดับเรื่องราว	ลำดับเรื่องราวได้ถูกต้องชัดเจน และเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์	ลำดับเรื่องราวได้ถูกต้องชัดเจน แต่เชื่อมโยงเนื้อหาได้เพียงบางส่วน	ขาดความต่อเนื่องในการลำดับเนื้อหาพูดจาวกไปวนมา
เวลาที่ใช้	ใช้เวลาในการพูดตรงตามเวลาที่กำหนดอย่างเหมาะสม	ใช้เวลาในการพูดขาด / เกิน เวลาเพียงเล็กน้อย	ใช้เวลาในการพูดขาด / เกิน เวลาไปมาก

แบบประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มที่ประเมิน / บุคคลที่ประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			หมายเหตุ
		ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1	การใช้แหล่งเรียนรู้				
2	การอ้างอิงแหล่งที่มา				
3	การสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยี				
4	การตรวจสอบความรู้				
5	การเลือกสารสนเทศ / เนื้อหา				
รวมคะแนน					

ข้อเสนอแนะ.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

คำอธิบายเชิงคุณภาพการประเมินการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า

ประเด็นการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การใช้แหล่งเรียนรู้	ค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ 3 แหล่งขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ 2 แหล่งขึ้นไป	ค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ 1 แหล่งขึ้นไป
การอ้างอิงแหล่งที่มา	ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลครบถ้วนและถูกต้องตามหลักการเขียนอ้างอิง	ขาดการระบุแหล่งที่มาของข้อมูล บางแหล่งข้อมูลและขาดความถูกต้องตามหลักการเขียนอ้างอิง	ไม่ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
การสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยี	ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล	ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลเล็กน้อย	ไม่ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล
การตรวจสอบความรู้	เขียนสรุปผลข้อมูลที่ได้จากหลายแหล่งข้อมูล	เขียนสรุปผลข้อมูลที่ได้บางแหล่งข้อมูล	ไม่เขียนสรุปผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูล
การเลือกสารสนเทศ / เนื้อหา	เลือกเนื้อหาสารสนเทศได้เหมาะสมกับเนื้อหา	เนื้อหาสารสนเทศส่วนใหญ่เหมาะสมกับเนื้อหา	เนื้อหาสารสนเทศส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ประสบการณ์เรียนรู้เสนอแนะ	เนื้อหา โยงกลับไปตัวชี้วัด
1. ตำราวิจัยปัญหาชุมชนท้องถิ่น	<p>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)</p> <p>1. รับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจลึกซึ้งในผู้พูดและสาระที่รับฟัง ทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์และกราฟิกต่าง ๆ เข้าใจมุมมองที่แตกต่างกันตามบริบทสังคมและวัฒนธรรม มีการตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และเลือกนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวม</p> <p>2. พูดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงลักษณะและความต้องการของผู้ฟัง สามารถพูดได้กระชับ ถูกต้อง ตรงประเด็น เข้าใจง่ายใช้สื่อและภาษาท่าทางประกอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับกาลเทศะบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้ง</p>	<p>ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ ภายใต้งื่อนใจที่ว่า สมาชิกภายในกลุ่มของนักเรียนต้องประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับเก่งจำนวน 3 คน ปานกลางจำนวน 4 คน และอ่อนจำนวน 3 คน รวมสมาชิกทั้งหมดจำนวน 10 คน จากนั้นครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอนดังนี้</p> <p>1. บทบาทหน้าที่ของพลเมืองไทยในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่น (1 ชั่วโมง)</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความหมาย บทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบของพลเมืองไทย</p>	<p>1. ส 2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวัน ของครอบครัว และชุมชน</p> <p>2. ส 2.1 ป.6/3 แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมกับกาลเทศะ</p> <p>3. ส 2.1 ป.6/4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย</p> <p>4. ส 2.2 ป.6/2 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและประเทศ</p>

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ประสบการณ์เรียนรู้เสนอแนะ	เนื้อหา โยงกลับไปตัวชี้วัด
	<p>ตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และประเมินเพื่อปรับปรุงการพูดของตน</p> <p>การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind)</p> <p>1. สืบสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยสามารถตั้งคำถามสำคัญ ออกแบบและวางแผนการสำรวจตรวจสอบข้อมูล เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการสำรวจตรวจสอบ รวมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเป็นผู้รักในความรู้ทางวิทยาศาสตร์</p> <p>ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)</p> <p>1. ควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมให้แสดงออกอย่างเหมาะสมรักษานบุคลิกภาพความเป็นไทยผสานกับสากลอย่างกลมกลืน</p>	<p>จากสื่อเพาเวอร์พอยต์ เพื่อให้ นักเรียนมีองค์ความรู้ และเห็นถึงความสำคัญของการเป็นพลเมืองไทย ครูให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้เกี่ยวกับการร่วมมือร่วมพลังในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นและร่วมกันอภิปรายภายในห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้รู้จักบทบาทหน้าที่และความตระหนักของพลเมืองไทย</p> <p>2. สำรวจชุมชนท้องถิ่น (1 ชั่วโมง)</p> <p>ครูให้นักเรียนศึกษา สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานที่แสดงสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ หรือบริเวณที่ตั้งของโรงเรียนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและ</p>	<p>5. ท 3.1 ป.6/4 พูดยางงาน เรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟังการดู และการสนทนา</p> <p>6. ท 3.1 ป.6/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด</p> <p>7. ว 2.1 ป.6/1 สำรวจและอภิปรายความสัมพันธ์ของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในแหล่งที่อยู่ต่าง ๆ</p> <p>8. ว 8.1 ป.6/3 เลือกอุปกรณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมในการสำรวจ ตรวจสอบให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้</p> <p>9. ว 8.1 ป.6/4 บันทึกข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ และตรวจสอบผลกับสิ่งที่คาดการณ์ไว้ นำเสนอผลและข้อสรุป</p>

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ประสบการณ์เรียนรู้เสนอแนะ	เนื้อหา โยงกลับไปตัวชี้วัด
	<p>2. รักษาระเบียบวินัยของสังคมสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัวและสังคม</p> <p>การทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)</p> <p>1. มีทักษะการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงานกลุ่ม/กระบวนการทำงานเป็นทีมที่ดีมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดด้วยความเต็มใจเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน</p> <p>3. รับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่นอย่างจริงใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันอย่างแท้จริง</p> <p>4. ร่วมทำงานกลุ่ม ปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกกลุ่มที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างใส่ใจและให้ความไว้วางใจกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์ที่ดี</p>	<p>สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างละเอียด พร้อมจดบันทึกลงในแบบบันทึก</p> <p>3. อธิบายสภาพปัญหาชุมชนท้องถิ่นที่ได้จากการสำรวจ (2 ชั่วโมง)</p> <p>ครูให้นักเรียนร่วมมือรวมพลังในการเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชนท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือบริเวณที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อนำเสนอหน้าห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนยอมรับในความเห็นต่างของเพื่อนต่างกลุ่ม</p> <p>4. เลือกปัญหาชุมชนท้องถิ่น (1 ชั่วโมง)</p>	<p>10. ว 8.1 ป.6/6 แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ อธิบาย ลงความเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้</p> <p>11. ว 8.1 ป.6/7 บันทึกและอธิบายผลการสำรวจ ตรวจสอบตามความเป็นจริง มีเหตุผล และมีประจักษ์พยานอ้างอิง</p> <p>12. ง 1.1 ป.6/1 อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน</p> <p>13. ง 1.1 ป.6/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน</p>

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ประสบการณ์เรียนรู้เสนอแนะ	เนื้อหา โยงกลับไปตัวชี้วัด
	<p>5. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน</p> <p>6. ปรับตัว พร้อมประสานความคิดที่มีความแตกต่าง พร้อมใช้สันติวิธีในการจัดการปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาชิก</p> <p>การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง / ตื่นรู้มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness)</p> <p>1. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>2. เคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงและกฎหมายรวมทั้งแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมและประเพณี</p> <p>3. ให้เกียรติผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>4. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานสาธารณะและจิตอาสา</p> <p>5. ติดตามสถานการณ์ เหตุการณ์บ้านเมือง และปัญหาของชุมชน สังคมและโลก มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหา</p>	<p>ครูให้นักเรียนในห้องเรียนร่วมกันเลือกปัญหาที่เกิดขึ้นชุมชนที่ อ ง ถึ น ห รื อ บ ริ เ ว ณ ที่ตั้งของโรงเรียนโดยให้นักเรียนใช้เตรียมปากกา 3 สี ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปากกาสีน้ำเงิน แทน ฉันเห็นด้วย - ปากกาสีดำ แทน ฉันไม่แน่ใจ - ปากกาสีแดง แทน ฉันไม่เห็นด้วย <p>การแปลผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปากกาสีน้ำเงิน แทน 2 คะแนน - ปากกาสีดำ แทน 1 คะแนน - ปากกาสีแดง แทน ไม่มีคะแนน <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการเลือกประเด็นปัญหาชุมชนที่ อ ง ถึ น ห รื อ บ ริ เ ว ณ ที่ ตั้ง ของ โรงเรียนเพื่อเป็นปัญหาในการแก้ไขต่อไป</p>	<p>14. ง 1.1 ป.6/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น</p> <p>15. หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 1 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นให้มี มารยาทไทย</p> <p>16. หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 6 ปฏิบัติตนและแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ ของห้องเรียนและโรงเรียน</p> <p>17. หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 7 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของห้องเรียน และโรงเรียน</p>

หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ประสบการณ์เรียนรู้เสนอแนะ	เนื้อหา โยงกลับไปตัวชี้วัด
	<p>6. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กรเพื่อกิจการสาธารณะ เป็นอาสาสมัครในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย สามารถทำงานกับชุมชนและภาคประชาสังคมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p> <p>7. มีทักษะการจัดการการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ใช้เพื่อลดหรือขจัดข้อขัดแย้งและการแสวงหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประนีประนอม</p>		<p>18. หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 8 ขอมรับความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมในประเทศไทย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติและพึ่งพาซึ่งกันและกัน</p> <p>19. หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) จุดเน้นที่ 10 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง</p>

แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย
หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ข้อสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบ

สถานการณ์ที่ 1 “ประท้วงโรงงานหลอมขยะส่งกลิ่นเหม็น นานกว่า 5 ปี”

เมื่อวันที่ 6 ม.ค.2563 ตัวแทนนักเรียนและชาวบ้านจาก 2 ตำบลใน อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา กว่า 200 คน เดินทางประท้วงโรงงานรีไซเคิลหลอมเหล็กขยะ หลังจากที่ผ่านมาโรงงานไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นรุนแรงได้ ตามข้อตกลงที่ทางโรงงานได้ตกลงกับชาวบ้านไว้ จึงทำให้ชาวบ้านได้ร่วมกันเดินทางเรียกร้องให้โรงงานปิดกิจการยกเลิกการผลิต ที่ผ่านมารายการสถานีประชาชนได้นำเสนอประเด็นความเดือดร้อนของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบกลิ่นเหม็นจากการรีไซเคิลหลอมเหล็กขยะกับผลกระทบ ซึ่งในปี 2557 ตัวแทนชาวบ้านได้ยื่นฟ้องสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับพวกรวม 5 คน เนื่องจากใช้อำนาจโดยมิชอบและละเลยการปฏิบัติหน้าที่ปล่อยให้ บริษัทซีพี อินดัสตรี จำกัด ซึ่งเป็นกิจการร่วมทุนของนักธุรกิจชาวจีนมาตั้งโรงงานรีไซเคิลและหลอมขยะ อยู่เลขที่ 108 หมู่ 2 ต.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่เมื่อปี 2553 เป็นเหตุให้เกิดปัญหาหมอกพิษน้ำเสีย กลิ่นเหม็นแพร่กระจายกระทบต่อชาวบ้านและสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรง นอกจากนี้ชาวบ้านได้ร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานแต่เรื่องไม่คืบหน้า จนนำไปสู่การลงชื่อชาวบ้าน 94 คน รวมฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดปรากฏว่าในวันที่ 4 ก.ย.2561 ศาลปกครองกลางได้พิพากษาสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตการขยายโรงงานเพื่อหล่อหลอมโลหะและกระบวนการแยกชิ้นส่วนขยะอิเล็กทรอนิกส์ และสั่งให้อุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 37 วรรคสองและมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน 2535 โดยการไปประทับตราผูกมัดเครื่องจักรไม่ให้มีการประกอบกิจการในส่วนการหล่อหลอมโลหะต่อไปทั้งนี้ภายใน 30 วันนับแต่คดีถึงที่สุดศาลปกครอง มีคำพิพากษาว่าโรงงานดังกล่าวมีความผิดในเรื่องการขอใบอนุญาต ไม่ชอบโดยกฎหมาย และมีคำสั่งให้อุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควบคุมโรงงานและให้เพิกถอนใบอนุญาต หลังจากนั้นทางโรงงานได้ยื่นอุทธรณ์กับศาลเพื่อขอความเป็นธรรม จนกระทั่งล่าสุดในวันนี้ชาวบ้านจึงรวมตัว

เพื่อปิดโรงงาน หลังไม่สามารถแก้ไขปัญหากลิ่นเหม็นได้ โดยข้อสรุปที่ได้ในวันนี้ทางโรงงาน
อ้างมีการสั่งซื้อเครื่องจักรเพื่อกรองกลิ่นเหม็น คาดอีก 8 เดือนถึงจะสามารถติดตั้งเดินเครื่องจักร
เพื่อแก้ไขปัญหากลิ่นเหม็นได้อย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา : สำนักข่าวไทยพีบีเอส

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 1 แล้วตอบคำถามข้อที่ 1-8

<p>1. ตัวแทนนักเรียนและชาวบ้าน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เดินทางประท้วง เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องใด</p> <p>ก. ที่ตั้งของโรงเรียนขยะ ข. การร่วมทุนของนักธุรกิจชาวจีน ค. ปัญหามลพิษ น้ำเสีย และกลิ่นเหม็น ง. การไม่ขอใบอนุญาตที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย</p>	<p>4. เหตุใดศาลปกครองกลางจึงมีคำสั่งให้ โรงงานงดประกอบการภายใน 30 วัน</p> <p>ก. ชาวบ้านฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด ข. ชาวบ้านปิดล้อมศาลปกครองสูงสุด ค. ชาวบ้านประท้วงที่ศาลปกครองสูงสุด ชาวบ้านร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากอะไร</p> <p>ก. การรีไซเคิลและหลอมขยะ ข. การไม่ให้ค่าตอบแทนชาวบ้าน ค. การละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ของ ภาครัฐ ง. การเพิกถอนใบอนุญาตการขยาย โรงงานเพื่อหล่อหลอมโลหะ</p>	<p>5. ท้ายสุดตัวแทนนักเรียนและชาวบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แก้ปัญหาเรื่องนี้ อย่างไร</p> <p>ก. เดินทางเรียกร้อง ข. รวมตัวเพื่อปิดโรงงาน ค. ฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด ง. ร้องเรียนผ่านรายการสถานีประชาชน</p>
<p>3. เจ้าของโรงงานหลอมขยะ เกี่ยวข้องอย่างไร กับการประท้วง (วิเคราะห์ปัญหา)</p> <p>ก. เป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ข. เป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ค. เป็นผู้ที่ขาดความคิดสร้างสรรค์ ง. เป็นผู้ที่ไม่เคารพความต่าง</p>	<p>6. การรวมตัวประท้วงของตัวแทนนักเรียน และชาวบ้านส่งผลอย่างไร</p> <p>ก. ข้าราชการที่รับผิดชอบถูกไล่ออก ข. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ปิดทำการชั่วคราว ค. โรงงานมีการสั่งซื้อเครื่องจักรเพื่อกรองกลิ่นเหม็น ง. โรงงานถูกสั่งปิดทันทีเนื่องจากไม่ สามารถแก้ไขปัญหาได้</p>

<p>7. ตัวแทนนักเรียนและชาวบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในเรื่องใด</p> <p>ก. ยอมรับในความต่าง</p> <p>ข. เคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน</p> <p>ค. แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์</p> <p>ง. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่</p>	<p>8. ถ้าชุมชนของนักเรียนต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวนักเรียนจะใช้วิธีการอย่างไร</p> <p>ก. ใช้วิธีการที่มีความรุนแรง</p> <p>ข. ปล່อยให้เป็นหน้าที่ของตำรวจ</p> <p>ค. อดทนอดกลั้นกับปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ง. ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น</p>
--	---

สถานการณ์ที่ 2 “ชาวหนองตากยา ชุมชนมวยบ่อขยะเอกชนทำน้ำเน่ารั่วไหลลงแหล่งน้ำดิบทำประปา”

เมื่อวันที่ 2 ส.ค. 2558 นายเฉลิม สุขเจริญ อายุ 51 ปี แกนนำชาวบ้านหนองตากยา จ.กาญจนบุรี พร้อม ชาวบ้าน 100 กว่าคน เดินทางมาชุมนุมยื่นข้อเรียกร้องขอความคัดค้านไม่เอาขยะเข้ามาทิ้งในพื้นที่ โดยรวมตัวที่บริเวณถนนทางแยกหน้าทางเข้าโครงการปรับปรุงฝายต้นน้ำลำธาร ตามแนวพระราชดำริฯ เทศบาลตำบลหนองตากยา ริมถนนสายหนองตากยา-ท่ามะกา หมู่ 4 ต.หนองตากยา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี โดยผู้ชุมนุมได้เขียนป้ายข้อความประท้วงไม่เอาบ่อขยะของเอกชนที่นำขยะจากนอกพื้นที่มาฝังกลบในพื้นที่ น.ส.3 ก.กว่า 70 ไร่ ตั้งอยู่ติดชายภูเขา แกนนำชาวบ้านฯ กล่าวว่า การที่ชาวบ้านรวมตัวมาขอยกป้ายประท้วงที่นี้เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามีชาวบ้านในพื้นที่ 16 หมู่บ้านของ ต.หนองตากยา ต้องทนสภาพกลิ่นเหม็นของรถบรรทุกขยะที่วิ่งเข้าออกนำขยะจำนวนมหาศาลเข้าไป ทิ้งในที่ดินเขตป่าชุมชนบ้านคอเขา หมู่ 4 ซึ่งอยู่ติดชายภูเขาเก่ากว่า 70 ไร่ และเมื่อไม่นานมานี้ทำให้น้ำตามธรรมชาติ ซึ่งไหลลงมาตามร่องน้ำลงสู่ลำห้วยสาธารณะซึ่งเป็นโครงการปรับปรุงฝายต้นน้ำ ลำห้วย ตามแนวพระราชดำริฯ ที่ใช้ทำน้ำประปาเกิดเป็นสีดำ น้ำเน่าส่งกลิ่นเหม็น ทำให้ปลาตายไปตลอดลำห้วย กลุ่มชาวบ้านได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ก็ไม่มีคนมาสนใจแก้ไขชาวบ้านจึงพาพร้อมตัวประท้วงในวันนี้ "ชาวบ้านต้องการยื่นข้อเรียกร้อง 3 ข้อ คือ 1.ขอให้หน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้ตั้งโต๊ะ 3 ฝาย 2.ขอให้ยุติและห้ามนำขยะทั้งในและนอกพื้นที่มาทิ้ง 3.หากมีการเจรจาไกล่เกลี่ยในกรณีนี้ที่เจ้าของจะปรับปรุงพื้นที่บ่อขยะจะไม่มีการเจรจาแก้ไขปรับปรุงอย่างเด็ดขาด" ผู้สื่อข่าวรายงานว่า โรงงานขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ขุดตัด ดินลูกรัง หิน ทราซ แต่มีร่องรอยการฝังกลบ

ขยะ ส่งผลให้ส่งกลิ่นเหม็นคลอบอวลไปทั่วบริเวณ เนื่องจากพบมีขยะบางส่วนอยู่บน
 ผิวหน้าดินมากพอสมควร โดยหลังจากนี้จะมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป
 ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ วันที่ 2 สิงหาคม 2558 เวลา 14:35 น.

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 2 แล้วตอบคำถามข้อที่ 9-15

<p>9. ชาวบ้านหนองตากยา จังหวัดกาญจนบุรี กำลังประสบปัญหาเรื่องใด</p> <p>ก. น้ำเน่าจากบ่อขยะรั่วไหลลงแหล่งน้ำดิบทำประปา</p> <p>ข. รถบรรทุกวิ่งเข้าออกจำนวนมาก</p> <p>ค. โรงงานตั้งอยู่ในเขตป่าชุมชน</p> <p>ง. กลิ่นเหม็นจากบ่อขยะ</p> <hr/> <p>10. เหตุใดจึงมีการชุมนุมประท้วงเกิดขึ้น</p> <p>ก. พื้นที่ป่าถูกทำลาย</p> <p>ข. บ่อขยะเป็นของเอกชน</p> <p>ค. ปลาในลำคลองสาธารณะตาย</p> <p>ง. การนำขยะจากภายนอกมาทิ้งในพื้นที่</p> <hr/> <p>11. เจ้าของบ่อขยะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อย่างไร</p> <p>ก. เป็นผู้ที่ไม่เคารพกติกา</p> <p>ข. เป็นผู้ที่ไม่มีความสามัคคี</p> <p>ค. เป็นผู้ที่ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น</p> <p>ง. เป็นผู้ที่ไม่เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<p>12. ชาวบ้านแก้ปัญหาในขั้นตอนแรกอย่างไร</p> <p>ก. ประท้วงโดยการปิดบ่อขยะ</p> <p>ข. ร้องเรียนไปยังสำนักนายกรัฐมนตรี</p> <p>ค. เดินขบวนประท้วงขับไล่ผู้นำหมู่บ้าน</p> <p>ง. ร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง</p> <hr/> <p>13. ชาวบ้านยื่นข้อเรียกร้องใดต่อเจ้าของบ่อขยะ</p> <p>ก. ขอให้ปิดบ่อขยะเป็นการถาวร</p> <p>ข. ขอให้มีการตั้งโต๊ะเจรจา 3 ฝ่าย</p> <p>ค. ขอให้เจ้าของปรับปรุงพื้นที่บ่อขยะ</p> <p>ง. ขอให้จ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายจากกลิ่นขยะ</p> <hr/> <p>14. นักเรียนมีความคิดเห็นในสถานการณ์นี้อย่างไร</p> <p>ก. เจ้าของบ่อขยะควรให้เงินเยียวยาแก่ชาวบ้าน ที่ประสบปัญหา</p> <p>ข. การร่วมมือกันของชาวบ้านทำให้ปัญหาคิดคลายได้</p> <p>ค. ชาวบ้านไม่ควรเดินขบวนประท้วง</p> <p>ง. ชาวบ้านควรย้ายบ้านออกจากพื้นที่</p>
--	---

<p>15. ถ้าชุมชนของนักเรียนประสบปัญหาเดียวกันกับชาวบ้านหนองตากยา นักเรียนจะมีวิธีการทำอย่างไร</p> <p>ก. ร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ข. ร่วมกันลักลอบนำขยะออกจากพื้นที่</p> <p>ค. ร่วมกันเผาทำลายบ่อขยะ</p> <p>ง. อยู่เฉยๆ</p>	
---	--

สถานการณ์ที่ 3 “ขยะล้นท่อ”...ต้นตอน้ำท่วมกรุง?”

เหตุการณ์น้ำท่วมไม่ต่างจากฝันร้ายของคนกรุงเทพมหานคร รถติดนานนับชั่วโมง หลายคนถลกขาทางแกงหัวรองเท้าเดินลุยน้ำไปทำงาน เสียเงินค่าคังระงมไปทั่วทั้งเมือง แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่า นอกจากปริมาณฝนที่ตกลงมาอย่างต่อเนื่องแล้ว อุปสรรคสำคัญที่ทำให้ระบายน้ำไม่ทันคือ “ขยะ” ที่ไปกีดขวางทางน้ำไหลในระบบระบายน้ำต่างๆ ทั้งท่อระบายน้ำ คลอง สถานีสูบน้ำ และอุโมงค์ระบายน้ำ นางกัญญา ติสุวรรณ ผอ.สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร (กทม.) เปิดเผยว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ แต่ละวันมีปริมาณขยะลงสู่ลำคลองมากถึง 10 ตัน โดยเฉพาะขยะขนาดใหญ่อย่างเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ ตู้ โซฟา โองน้ำ ต้นไม้ ที่ลอยเข้าไปติดใบพัดเครื่องสูบน้ำจนพังเสียหาย เสียเวลาซ่อมแซมและทำให้ระบายน้ำไม่ทัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเครื่องสูบน้ำมีกำลังไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำ ปัจจุบันเรามีกำลังในการระบายน้ำ 60 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง แต่กรุงเทพฯมีลักษณะเป็นที่ลุ่ม ทำให้น้ำไหลไปขังรวมกัน ทำให้ระบายน้ำยาก นายศ สุธสุพิช เจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการเร่งด่วน บอกว่า พฤติกรรมทิ้งขยะไม่เป็นที่ ส่วนใหญ่มาจากชุมชนแออัดที่ตั้งอยู่ริมคลอง ชาวบ้านบางคนมักเคยชินกับการโยนขยะทิ้งลงคลองเวลากลางคืน บางคนอาจไม่มีที่ทิ้งเลยนำมากองไว้ริมฝั่ง พอฝนตกมันก็ไหลลงหมด ถ้าทุกบ้านทิ้งกันคนละชิ้นมันก็ลอยตามน้ำไหลมารวมกันอยู่หน้าประตูระบายน้ำทั้งหมด ที่พบเยอะสุดจะเป็นถุงพลาสติก แต่ขยะขนาดใหญ่อย่างฟูกที่นอน ตู้เสื้อผ้า ต้นมะพร้าว โอง พวกนี้ไม่สามารถเข้าเครื่องเก็บขยะอัตโนมัติได้ ก็ต้องใช้กำลังคนจุดละ 20-40 คน ค้างลงเก็บขึ้นมาใส่รถนำไปทิ้งที่บ่อขยะอ่อนนุช แต่ละวันกว่าจะเก็บหมดใช้เวลาานาน 4-5 ชั่วโมง

ที่มา : โพสต์ทูเดย์ วันที่ 10 มิถุนายน 2558

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 3 แล้วตอบคำถามข้อที่ 16-21

<p>16. คนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ประสบปัญหาในเรื่องใด</p> <p>ก. ขยะ</p> <p>ข. น้ำท่วม</p> <p>ค. การเดินลุยน้ำไปทำงาน</p> <p>ง. เสี่ยงคนบ่นค่าทั่วทั้งเมือง</p>	<p>19. นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหaxy ที่กีดขวางทางน้ำไหลในระบบระบายน้ำต่างๆได้อย่างไร</p> <p>ก. คัดแยกขยะให้กับชุมชน</p> <p>ข. เก็บขยะที่กีดขวางทางน้ำไหล</p> <p>ค. แจ้งความดำเนินคดีต่อผู้ที่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ลำคลอง</p> <p>ง. ประชาสัมพันธ์ถึงผลเสียจากการทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง</p>
<p>17. ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุอย่างไร</p> <p>ก. การทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง</p> <p>ข. สถานีสูบน้ำและอุโมงค์ระบายน้ำไม่มีคุณภาพ</p> <p>ค. ใบบัดเครื่องสูบน้ำพังเสียหายทำให้ระบายน้ำไม่ทัน</p> <p>ง. เจ้าหน้าที่สำนักงานการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครมีไม่เพียงพอ</p>	<p>20. สำนักงานการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร มีวิธีแก้ไขปัญหaxyขนาดใหญ่ เช่น พุกที่นอน ตู้เสื้อผ้า โอง ต้นมะพร้าว อย่างไร</p> <p>ก. ให้เจ้าหน้าที่ดำน้ำลงไปเก็บ</p> <p>ข. ติดตั้งเครื่องเก็บขยะอัตโนมัติ</p> <p>ค. ติดกล้องวงจรปิดริมคลองสาธารณะ</p> <p>ง. ตามหาเจ้าของขยะชิ้นนั้นให้มารับผิดชอบ</p>
<p>18. ชาวบ้านที่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ขาดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในเรื่องใด</p> <p>ก. ขาดความคิดสร้างสรรค์</p> <p>ข. ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง</p> <p>ค. ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม</p> <p>ง. ขาดการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<p>21. ถ้านักเรียนอาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่ริมคลองนักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหaxyการทิ้งขยะไม่ถูกที่อย่างไร</p> <p>ก. จัดซื้อถังขยะแจกชาวบ้าน</p> <p>ข. อาสาเก็บขยะในคลองจนหมด</p> <p>ค. รมรงค์ให้ชาวบ้านทิ้งขยะให้ลงถัง</p> <p>ง. ถ้ายรูปประชาชนคนที่ทิ้งขยะไม่ถูกที่</p>

สถานการณ์ที่ 4 “มีอบคนชราอนขาทางถนน ประท้วง รถชนดิน วิ่งผ่านถนนพัง-ฝุ่นฟุ้ง เตือนร้อนหนัก”

เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ชาวบ้านจาก ต.บ้านแป้ง อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา รวมตัวกันแสดงพลังประท้วง เพื่อต่อต้านและคัดค้าน กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจบ่อดินและรถบรรทุกดินในพื้นที่ ด้วยการปิดถนนในชุมชน สายหน้าวัดบ้านแป้ง พร้อมกับนอนขวางถนน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าพวกเขาขอมตาย หากรถบรรทุกดินยังวิ่งผ่านในพื้นที่ นายเหลื่อ อ่อนจรรยา อายุ 70 ปี แกนนำชาวบ้าน เปิดเผยว่า วันนี้ผู้สูงอายุในชุมชนตัดสินใจออกมาประท้วง จะเรียกว่ามีอบคนชราก็ได้ พวกเราขอเป็นตัวแทนลูกหลานในชุมชนที่สุดแสนจะเดือนร้อน เพราะว่ารถบรรทุกดินวิ่งผ่านพื้นที่มาเป็นเวลานานกว่า 4 เดือน ซึ่งเป็นของนายทุนที่ทำธุรกิจบ่อดินและทราย สร้างอันตรายเพราะวิ่งด้วยความเร็วจับจีบไม่ปลอดภัย บีบแตรเสียงดังไล่รถชาวบ้านและเกิดปัญหาถนนพัง ฝุ่นละออง และทำลายคุณภาพชีวิต ทั้งด้านสุขภาพจิตและร่างกาย รวมถึงทำลายเศรษฐกิจในชุมชน ร้านค้าริมถนนค้าขายไม่ได้ พ.ต.อ.สง่า ชีร์ธรรมยานนท์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธร จ.พระนครศรีอยุธยา เข้าพบกับชาวบ้าน เพื่อรับข้อร้องเรียน จากนั้นรับปากว่าจะตั้งคณะกรรมการขึ้นมาช่วยแก้ไขปัญหาประกอบด้วย ตำรวจ ท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนชาวบ้าน และฝ่ายนายทุนผู้ถูกร้องเรียน เพื่อหาข้อตกลงและวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม แต่เบื้องต้นส่งให้ผู้ประกอบการหยุดวิ่งรถบรรทุกไปก่อนในช่วงนี้

ที่มา : ข่าวสด ออนไลน์ วันที่ 6 มิถุนายน 2562 เวลา 19:03 น.

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 4 แล้วตอบคำถามข้อที่ 22-25

<p>22. ชาวบ้าน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่ ประสบปัญหาใด</p> <p>ก. ถนนพัง</p> <p>ข. มีฝุ่นละออง</p> <p>ค. ร้านค้าริมถนนค้าขายไม่ได้</p> <p>ง. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการช่วยเหลือ</p>	<p>23. สถานการณ์ใดที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของชาวบ้าน</p> <p>ก. ปัญหาจากฝุ่นละออง</p> <p>ข. ธุรกิจบ่อดินและทราย</p> <p>ค. การบีบแตรเสียงดังไล่รถชาวบ้าน</p> <p>ง. การขับจีบด้วยความเร็วที่ไม่ปลอดภัย</p>
--	--

<p>24. ชาวบ้านมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร</p> <p>ก. ปิดถนนในชุมชนพร้อมกับนอนขวางถนน</p> <p>ข. บีบแตรไล่รถบรรทุกที่เข้ามาในชุมชน</p> <p>ค. ส่งเรื่องร้องเรียนไปยังสำนักข่าวต่างๆ</p> <p>ง. งดขายอาหารให้กับคนขับรถบรรทุก</p>	<p>25. ถ้านักเรียนชุมชนของนักเรียนประสบปัญหาเดียวกับชาวบ้านในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร</p> <p>ก. ร่วมมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง</p> <p>ข. สร้างความแตกแยกระหว่างชาวบ้านกับกลุ่มนายทุน</p> <p>ค. ขอร้องนายทุนเพื่อให้เงินเยียวยาชาวบ้าน ที่เดือดร้อน</p> <p>ง. ส่งจดหมายข่มขู่กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจบ่อนดินและคนขับรถบรรทุกดิน</p>
--	--

สถานการณ์ที่ 6 ไทยอากาศแย่อันดับ 6 ของโลก ฝุ่นPM 2.5 กทม.เกินมาตรฐาน 53 จุด

สถานการณ์ฝุ่นละออง PM 2.5 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกินมาตรฐาน 53 พื้นที่ จาก 56 พื้นที่ เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ ควรงดกิจกรรมกลางแจ้ง ขณะที่การจัดอันดับของเว็บไซต์ AirVisual พบว่ากรุงเทพฯอากาศแย่อันดับ 6 ของโลก กรมควบคุมมลพิษรายงานสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตรวจวัดค่าได้ 42 – 77 มกค./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐานไม่เกิน 50 มกค./ลบ.ม) โดยพบพื้นที่ที่มีปริมาณฝุ่นละอองอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ(พื้นที่สีส้ม) 53 พื้นที่ โดยพบมากที่สุดที่เขตหลักสี่ บริเวณริมถนนลาดพร้าว เขตวังทองหลาง และ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ค่าฝุ่นละอองวัดได้ 77 มกค./ลบ.ม. ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ควรลดเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง และติดตามสถานการณ์ฝุ่นละอองอย่างใกล้ชิด

ที่มา : SpringNEWS Online วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 6 แล้วตอบคำถามข้อที่ 26 - 30

<p>26. ผู้ที่พักอาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กำลังประสบปัญหาใด</p> <p>ก. ระบบทางเดินหายใจ</p> <p>ข. ระบบทางเดินอาหาร</p> <p>ค. การงดกิจกรรมกลางแจ้ง</p> <p>ง. การติดอันดับ 6 อากาศที่แย่ที่สุดในโลก</p>	<p>29. นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหอย่างไร เมื่อเกิดสถานการณ์ฝุ่นละออง PM 2.5 เกินค่ามาตรฐานในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่</p> <p>ก. กักตุนอาหาร</p> <p>ข. กักตุนน้ำสะอาด</p> <p>ค. ซื้อสเปรย์ดับกลิ่น</p> <p>ง. ซื้อหน้ากากอนามัย</p>
<p>27. กิจกรรมใดไม่ใช่สาเหตุของการเกิดปัญหา ฝุ่น PM 2.5</p> <p>ก. การเผาหญ้าในที่โล่งแจ้ง</p> <p>ข. ควันทันจากโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>ค. การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ของท่อไอเสียรถ</p> <p>ง. การได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามัน</p>	<p>30. นักเรียนมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อช่วยลดภัยจากฝุ่นละออง PM 2.5 เกินค่ามาตรฐาน</p> <p>ก. แต่งกายให้มิดชิด</p> <p>ข. หมั่นล้างมือให้สะอาด</p> <p>ค. สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน</p> <p>ง. พกน้ำสะอาดไว้ในกระเป๋า ก่อนออกจากบ้าน</p>
<p>28. นักเรียนมีวิธีการแนะนำเพื่อนอย่างไร ให้ป้องกันภัยจากฝุ่นละออง PM 2.5 ที่เกินค่ามาตรฐาน</p> <p>ก. ซื้อเจลล้างมือให้กับเพื่อน</p> <p>ข. ซื้อเครื่องตรวจวัดค่าฝุ่น PM 2.5 ให้กับเพื่อน</p> <p>ค. บอกให้เพื่อนอ่านข่าวจากอินเทอร์เน็ตถึงฝุ่น PM 2.5</p> <p>ง. บอกถึงอันตรายของฝุ่น PM 2.5 ที่เกินค่ามาตรฐาน</p>	

เกณฑ์การให้คะแนน

1. แบบตรวจสอบรายการพฤติกรรมของนักเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 - 5

- นักเรียนที่ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมจะได้ 1 คะแนน
- นักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมจะได้ 0 คะแนน

2. แบบวัดความเป็นพลเมืองท้ายหลักสูตร

- นักเรียนที่ตอบถูกจะได้ 1 คะแนน
- นักเรียนที่ตอบผิดจะได้ 0 คะแนน

เฉลย**แบบวัดความเป็นพลเมืองไทย**

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. = ค	6. = ค	11. = ก	16. = ข	21. = ค	26. = ก
2. = ก	7. = ง	12. = ง	17. = ก	22. = ง	27. = ง
3. = ข	8. = ง	13. = ข	18. = ค	23. = ค	28. = ง
4. = ก	9. = ก	14. = ข	19. = ง	24. = ก	29. = ง
5. = ข	10. = ง	15. = ก	20. = ก	25. = ก	30. = ค

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นายวัชรินทร์ กองสุข
วันเดือนปีเกิด	14 สิงหาคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	21 ซอยอ่อนนุช 67 ถนนอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดกระทุ่มเสื่อปลา ซอยอ่อนนุช 67 ถนนอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2557	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมิน ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2560	หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2562	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา